

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

دولسم کال، یوسلو اووه دېرشمه مېنځه د ۱۳۹۷ د لړم میاشت

د افغانستان بانک پلاوي، د پيسو د نړيوال صندوق د رئيسانو په کلي
غونډه کې کېدون وکړ

**افغانی، زموږ د ویاړ،
اقتدار او ملي هویت نښه ده!**

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سردبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگر: عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت عمومی دفتر ریاست، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې گڼې مطالب

افغانستان در رده بندی انجام تجارت، به جایگاه ۱۶۷ صعود کرد

د افغانستان بانک پلاوي، د پیسو د نړیوال صندوق د رئیسانو په ...

مذاکرات هیئت د افغانستان بانک با هیئت صندوق بین المللی پول

راه اندازی دومین جلسه مشورتی کمیته توسعه خدمات مالی در ...

په د افغانستان بانک کې د مالي سکتور د مستهلکینو د حقونو د

مبارزه با فساد یکی از لازمه های مهم برای رشد اقتصادی کشورها

توسعه دسترسی زنان به خدمات مالی

بربنايي سوداگري

توسعه خدمات مالی (Financial Inclusion) چیست؟

د سوداگري پرمختگ ته هیلې

د افغانستان بانک عملیاتی کړنو ته ځغلنده کتنه

استفاده از مزایای سیستم تیر در بخش تجارت افغانستان

مختصری به اقتصاد جهان و افغانستان

زراعت و نقش آن در اقتصاد کشور

په افغانستان کې د تجارت او کار لا آسانېدل

نقش آمار و ارقام در تصمیم گیریها

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

در رده بندی تجارت که سالانه از سوی بانک جهانی بمنظور مقایسه ۱۰ شاخص تجارتي در ۱۹۰ کشور جهان راه اندازی میگردد، افغانستان با اتخاذ اقدامات مناسب تجارتي در جایگاه ۱۶۷ قرار گرفت، این در حالیست که قبل بر این افغانستان در جایگاه ۱۸۳ قرار داشت.

بهبود محیط تجارت، حمایت از سرمایه گذاری های داخلی، ایجاد زمینه اشتغال، فراهم آوری زمینه تجارت کالاها و سایر محصولات از طریق زمین، هوا و بحر ها با کشورهای دیگر و در گُل بهبود وضعیت اقتصادی از موارد ضروری و مهم برای اقتصاد کشور بشمار میروند. به همین منظور دولت جمهوری اسلامی افغانستان و ادارات کارگزار همواره جهت رونق و توسعه تجارت از راه های مختلف استفاده می نمایند تا زمینه تجارت را بیش از پیش برای تجار افغان فراهم سازند.

ایجاد تسهیلات در قسمت آغاز تشبثات جدید، حمایت از سرمایه گذاران کوچک، پرداخت مالیات و حل ورشکستگی و دسترسی به قرضه، اقدامات کلیدی اصلاحی و کاهش فیس اخذ جواز آغاز تجارت، کار روی تقویت و اصلاح چارچوب حقوقی تجارت، حمایت از سرمایه گذاران کوچک به صورت بنیادی، قانون جدید شرکت های محدود المسئولیت در راستای جلوگیری از تقابل منافع غیر قانونی، تعدیل قانون اصول اجراءات تجاری و غیره از جمله مواردی اند که در صعود جایگاه افغانستان در رده بندی تجارت نقش ایفاء کرده اند.

می توان گفت به هر اندازه ای که سهولت در انجام تجارت ایجاد گردد، به همان اندازه در ایجاد اشتغال، افزایش تولیدات، رشد تولید ناخالص داخلی در کنار سکتور های زراعت و صنعت، افزایش صادرات، ارز آوری، تعادل بیلانس تجارت و سر انجام در رشد اقتصاد کشور ممد واقع خواهد شد. □

افغانستان در رده بندی انجام تجارت، به جایگاه ۱۶۷ صعود کرد

د افغانستان بانک پلاوي، د پيسو د نړيوال صندوق د رئيسانو په کلي غونډه کې گډون وکړ

سارک هېوادونو د مرکزي بانکونو مشرانو، د پيسو نړيوال صندوق له استازو او د امریکا متحده ايالاتونو د خزاني له استازو سره د کتنې ترڅنگ د پيسو نړيوال صندوق او نړيوال بانک په بېلابېلو پروگرامونو کې گډون وکړ.

د يادونې وړ ده چې په غونډه کې د افغانستان بانک پلاوي په جوړښت کې د افغانستان بانک لوی رئيس ښاغلي خليل صديق، د پولي سياست لوی آمر ښاغلي نايب خان جمال او د مالي چارو څخه د څارنې لوی آمر ښاغلي سليم صلاح هم گډون درلود. ■

اوزگارتيا، اقتصادي ودې، چاپيريال ساتنې او د نړيوالو مرستو پر اغيز) بحث ترسره شو.

د پيسو نړيوال صندوق مشري د رسنيز کنفرانس له لارې نړيوال اقتصادي حالت په اړه څيړنيز راپور وړاندې کړ چې د راپور له مخې د نړۍ اقتصادي وده راتلونکي کال (۲۰۱۹) لپاره ۲.۷ سلنه اټکل کړې او نوموړې زياته کړه چې نړۍ به په راتلونکي کال کې باثباته اقتصادي وده ولري.

د افغانستان بانک پلاوي مشر او د افغانستان بانک لوی رئيس ښاغلي خليل صديق د يادې غونډې په درشل کې د

د افغانستان بانک د پلاوي په گډون د روان زيږدېز کال د اکتوبر د مياشتې له اتمې تر دولسمې نېټې د اندونيزيا هېواد په بالي ښار کې د نړيوال بانک او د پيسو نړيوال صندوق کلي غونډه ترسره شوه.

په دې پينځه ورځنۍ غونډه کې د ټولې نړۍ څخه د مرکزي بانکونو مشرانو، ماليې وزارتونو مشرانو، علمي شخصيتونو، رسنيزو استازو او د خصوصي سکتورونو گڼ شمېر غړو گډون کړی وو.

غونډه د پيسو نړيوالو صندوق د مشري اغلي کرسټين ليگارډ له خوا پيل او په نړيوالو مهمو موضوعاتو لکه (نړيوال اقتصادي ليدلوری، مالي ثبات، بېوزلی،

مذاکرات د افغانستان بانک با هیئت صندوق بین المللی پول

ستایش به عمل آورد. در این مذاکرات، علاوه بر هیئت د افغانستان بانک، هیئت وزارت محترم مالیه جمهوری اسلامی افغانستان تحت ریاست محترم خالد پاینده معین مالی آن وزارت و آقای کرسٹوف دینوالد مسئول امور افغانستان در صندوق بین المللی پول با هیئت همراه شان نیز اشتراک نموده بودند. □

معطوف به تحکیم و تقویت ثبات اقتصاد کلان، ارزیابی اهداف اصلاحات ساختاری در عرصه تقویت نظام مالی و بانکی کشور و همچنان تقویت سکتور خصوصی و بررسی وضعیت شاخص ها و متغیرهای اقتصاد کلان چون نرخ تورم، بیلانس تادیات، رشد اقتصادی و ذخایر اسعاری کشور بحث نمودند.

هیئت صندوق بین المللی پول بعد از بررسی وضعیت اقتصادی افغانستان، از عملکرد افغانستان در زمینه تکمیل موفقانه دور چهارم برنامه تسهیلات اعتباری

هیئت د افغانستان بانک تحت ریاست محترم خلیل صدیق رئیس گل د افغانستان بانک با هیئت صندوق بین المللی پول از تاریخ ۷ الی ۱۰ میزان در شهر تاشکند جمهوری ازبکستان دیدار نموده و روی تکمیل دور چهارم برنامه تسهیلات اعتباری (ECF) بحث و تبادل نظر نمودند. در این دیدار، طرفین ضمن بررسی وضعیت اقتصادی افغانستان و تکمیل موفقانه دور چهارم برنامه تسهیلات اعتباری (ECF)؛ روی تحولات اقتصادی، خصوصاً پیرامون تطبیق اهداف مقداری

راه اندازی دومین جلسه مشورتی کمیته توسعه خدمات مالی در د افغانستان بانک

کابل ۱۵ عقرب ۱۳۹۷- دومین جلسه مشورتی کمیته ملی توسعه خدمات مالی تحت ریاست محترم خلیل صدیق رئیس گُل د افغانستان بانک و به اشتراک نهاد های دولتی و غیر دولتی در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک راه اندازی گردید.

محترم خلیل صدیق رئیس گُل د افغانستان بانک طی سخنرانی افتتاحیه،

سطح بلند فقر و بیکاری و رشد پائین اقتصادی در کشور را از جمله چالش های بزرگ فرا راه دولت افغانستان دانسته و افزود که بهبود این وضعیت نیازمند پالیسی ها و برنامه های پویا و مؤثر در بخش های مختلف اقتصادی می باشد.

رئیس گُل د افغانستان بانک همچنان اضافه نمود که د افغانستان بانک

منحیث یک اداره مستقل و منحصر به فرد پولی و مالی، همیشه در راستای بهبود وضعیت اقتصادی کشور تلاش کرده و با وصف اینکه طی هفده سال گذشته در راستای انکشاف سکتور مالی و افزایش دسترسی عامه به خدمات مالی، گام های اساسی را برداشته است، اما با آن هم چالش های وجود دارند که مانع دسترسی بیشتر

مردم به خدمات مالی گردیده اند. از میان این چالش ها، بر علاوه نا امنی، می توان از پائین بودن سطح عاید، پائین بودن سطح دانش مالی، سنت های حاکم در جامعه، باور های مذهبی، اقتصاد غیر رسمی، فرار از مالیات، هزینه بلند استفاده از خدمات مالی و پائین بودن سطح اعتماد مردم به سکتور مالی یادآور شد که روی توسعه خدمات مالی اثر گذار می باشند.

محترم خلیل صدیق در ادامه صحبت هایش افزود برای اینکه در این عرصه کار بنیادی انجام شود، د افغانستان بانک دو سال قبل ابتکار عمل و رهبری روند تدوین و تطبیق سترا تیژی ملی توسعه خدمات مالی را به عهده گرفت. طی این مدت، مهم ترین کارهایی که صورت گرفته اند، شامل ایجاد گروپ کاری، کمیته ملی، انجام سروی های جانب عرضه، انجام مطالعات تشخیصیه در بخش های مختلف سکتور مالی و آغاز کار روی پیش نویس سترا تیژی می باشد.

محترم خلیل صدیق در خاتمه افزود

قرار است تا نظریات اعضای محترم پیرامون تعریف، دیدگاه و اهداف سترا تیژی بزودی در پیش نویس سترا تیژی توسعه خدمات مالی گنجانیده شده و بعد از نهایی شدن مرحله تدوین، سترا تیژی متذکره در اوایل سال مالی ۱۳۹۸ مورد تطبیق قرار گیرد.

قابل یاد آوریست که در این جلسه علاوه بر محترم خلیل صدیق رئیس گل د افغانستان بانک، محترم واحد الله نوشیر معاون اول، محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم و نماینده گان شماری از نهاد های دولتی و غیر دولتی نیز اشتراک نموده بودند. □

که توقع می رود مرحله تطبیق سترا تیژی متذکره در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ آغاز گردد. البته باید یادآور شد که تطبیق مؤفقانه سترا تیژی توسعه خدمات مالی نیازمند تشریک مساعی، هماهنگی، و اقدامات پالیسی ادارت ذیدخل در این پروسه می باشد.

متعاقباً، محترم میر احمد شکیب، آمر عمومی توسعه خدمات مالی با گزارش مختصر پیرامون پیشرفت های که این اداره در راستای تدوین سترا تیژی ملی توسعه خدمات مالی داشته است، معلومات ارائه کرده و بالنوبه اعضای کمیته روی خاکه تعریف ملی از توسعه خدمات مالی، دیدگاه و اهداف سترا تیژی توسعه خدمات مالی، با هم مشوره و تبادل نظر نمودند.

په د افغانستان بانک کې د مالي سکتور د مستهلکینو د حقونو د تأمینولو لومړني مقدماتي غونډه جوړه شوه

کابل، ۱۳۹۷ د لړم ۱۶- د افغانستان بانک د لومړي مرستيال ښاغلي واحدالله نوشير په مشرۍ او د دولتي او خصوصي بانکونو د رئيسانو او لوړ پوړو چارو په گډون د افغانستان بانک په تالار کې د مالي سکتور د مستهلکينو د حقونو د تأمینولو لومړني مقدماتي غونډه جوړه شوه.

د غونډې په پيل کې د افغانستان بانک لومړي مرستيال ښاغلي واحدالله نوشير زياته کړه چې د مالي سکتور د مستهلکينو د حقونو تأمینول، د مالي خدمتونو د پراختيا او په مالي سکتور باندې د خلکو د باور د زياتولو په موخه يو مهمه موضوع ده. د افغانستان بانک ژمن دی خو په مالي سکتور کې د مستهلکينو حقونه تأمین او له دې لارې د مالي سکتور باور له پخوا څه ډېر پياوړی کړي.

ورپسې د مالي خدمتونو د پراختيا لوی آمر ښاغلي مير احمد شکیب په دې برخه

موضوع په اړه نظرونه سره شریک کړل او د مستهلکينو د حقونو د تأمینولو په موخه یې د خپلو پالیسو او کړنلارو له لارې معلومات وړاندې کړل.

په پای کې د افغانستان بانک په هېواد کې له ټولو بانکونو څخه وغوښتل څو د مستهلکينو د حقونو د تأمینولو د ځانکړې داخلي پالیسی په پرمختيا باندې کار وکړي او په دې برخه کې خپل کارکوونکي ورزوي څو په مالي سکتور کې د مستهلکينو د حقونو تأمینولو ته په جدي توگه ژمن شي. □

کې د ترسره شویو کارونو په اړه د معلوماتو د وړاندې کولو ترڅنګ په مالي سکتور کې د مستهلکينو د حقونو په بنسټيزو اصولو چې د مالي محصولاتو او خدمتونو د کارونې گټې، خطرونه، شرایط او لگښتونه او د مالي خدمتونو په برخه کې روڼتیا، مستهلکينو سره مناسب چلند او په سوداګرۍ کې د عادلانه اړیکو تأمینول او د مستهلکينو شکایتونو ته د رسیدګۍ داخلي او بهرنی میکانیزم رانغاړي، خبرې وکړي.

وروسته د سوداګریزو بانکونو رئیسانو د

مبارزه با فساد یکی از لازمه های مهم برای رشد اقتصادی کشورها

مبارزه با فساد اداری در سطح جهان و افغانستان است. فساد در یک اداره زمانی رخنه میکند که مسئول آن اداره برای انجام امور مراجعین از صلاحیت و اختیارات خود طفره رفته و در نهایت در قبال انجام کاری از مراجعین درخواست رشوه میکند، و یا کسانی که میان مراجعین و دولت بحیث میانجی عمل نموده از هر دو جانب رشوه اخذ مینماید. دلیل عمده دیگر ترویج فساد اداری در تعدادی از ارگان های مربوطه موجودیت بروکراسی و وقت کشی است که کار درین ارگان ها زمان گیر بوده و مراجعین بخاطر اجرای کار شان باید روزها یا هفته ها انتظار بکشند تا کار شان روال عادی خود را طی کند، بناءً شخص مراجعه کننده ترجیح می دهد تا به پرداخت پول مدت زمان کمتری را صرف انجام کار خود نماید.

بیشتر تکسی ران از مسافرتین، تجویز بیشتر ادویه از طرف داکتر به مریض و... غیره که بیشتر این نوع فساد بدون پرداخت رشوه صورت میگیرد. توسعه ارتباطات در امر آگاهی از فساد در میان کشورها باعث شد تا کشورها اداره های را برای مبارزه با فساد ایجاد کنند، مانند نقش بانک جهانی و صندوق بین المللی پول که ماموریت شان در امر مبارزه با فساد هر روز رونق بیشتر میگیرد. همانگونه که در مورد مبارزه با فساد توافقتنامه های میان افغانستان و جامعه بین المللی در سال ۱۳۸۴ صورت گرفت، همچنان افغانستان در قطعنامه کنفرانس لندن در سال ۲۰۱۰ برای اشتراک کننده گان متعهد شد تا در امر مبارزه با فساد اداری گام های اساسی را بردارد که این امر در حقیقت نشان دهنده جدیت دولت افغانستان و جامعه جهانی در امر

پدیده فساد سال هاست که ذهن اقتصاد دانان، سیاستمداران و متفکرین را به خود معطوف داشته و راهکار های مبارزه با این پدیده منفی را به گونه های مختلف جستجو کرده و در تعریف آن دیدگاه های مختلف را ارائه نموده اند که مهمترین تعریف فساد را در اینجا ارائه می نمایم.

هر نوع سوء استفاده از امکانات عامه به منظور حصول منافع شخصی یا گروهی را فساد گویند که بصورت رشوه، دزدی، اختلاس و خویش و قوم پروری و غیره رو نما می گردد.

این را نیز باید واضح نمود که فساد تنها بصورت رشوه، دزدی یا استفاده غیر قانونی از منابع عامه در ادارات دولتی مختص نمی باشد، بلکه در سکتور خصوصی و فعالیت های روز مره انسان ها نیز وجود دارد، مانند درخواست کرایه

بخش های مالی، شفافیت قوانین و مقررره ها، تفسیر واضح و بدون ابهام از قوانین متذکره، تبلیغ و اطلاع رسانی گسترده علیه فساد، تقویت ارگان های عدلی و قضایی، اعمال مجازات شدید برای مرتکبین فساد اداری از راهکار های مبارزه با فساد می باشند.

در نتیجه می توان گفت که کاهش فساد باعث رونق فعالیت های اقتصادی و زیربنایی در کشور شده و زمینه را برای رشد اقتصاد کشور فراهم خواهد ساخت. □

عبدالحفیظ شاهین

منبع:

1. مطالعات استراتژیک شماره ۱۲۲- سال ۱۳۸۹ / وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان / محمد حنیف علی رضایی
2. عدالت: ارگان نشراتی وزارت عدلیه شماره مسلسل ۱۲۰ دلو ۱۳۹۱ / احمدی
3. <https://www.civilica.com>

فراگیر و همه جانبه تا حد توان در مهار نمودن فساد یک امر حتمی است، زیرا در اکثر نظام ها کسانی هستند تا در قبال انجام کاری رشوه می پردازند و کسانی هم هستند که مایل اند تا رشوه بگیرند، درین عرصه همیشه عرضه و تقاضا وجود دارد. کار دولت درین عرصه مهار کردن داد و گرفت رشوه می باشد، زیرا فساد مشروعیت اقتصاد بازار را کاهش یا متوقف و میزان افزایش رفاه عامه و خدمات اجتماعی را کاهش می دهد.

در حکومتداری خوب که فضای مناسب برای تمام شهروندان و مؤسسات بخاطر رشد، توسعه و بهره برداری مؤثر از منابع آماده باشد؛ با تأمین امنیت، ارائه خدمات درست، مشارکت زنان و مردان در کنار هم در تصمیم گیری ها، جلوگیری از هر نوع بی عدالتی، نقض حقوق انسانها، ارایه اطلاعات به میزان کافی به شیوه قابل فهم از طریق رسانه های همگانی میتوان از میزان فساد کاست.

موجودیت مدیران متعهد و با اخلاص، پاسخگویی مسئولین در قبال فعالیت ها و کارکردهای شان، نظارت و کنترول بر بخش های گوناگون هر اداره بخصوص

علاوه بر موارد فوق، نمونه دیگر از فساد در یک کشور را می توان نحوه واگذاری پروژه های زیربنایی برای یک عده افرادی که دارای نفوذ در دستگاه های مربوطه میباشند، نام برد که در نتیجه در نحوه سرمایه گذاری در آن پروژه زیر بنایی تغییرات، کمی ها و کاستی های فراوان به میان می آید که باعث عدم موجودیت استندرد های لازم و عدم باز دهی نتیجه مطلوب میگردد.

در حقیقت، فساد یک پدیده پیچیده است. روی همین علت عوامل و ابعاد گوناگون دخیل در گسترش آنرا باید مد نظر گرفت. به یاد داشته باشیم که مبارزه با این پدیده وقت گیر و پُر مصرف بوده، نمی توان توقع داشت که در کوتاه مدت آنرا به حد اقل رساند.

در مبارزه با فساد، تغییر دید افراد نسبت به فساد در جامعه بی نهایت مهم است، تا زمانی که دید افراد در باره این پدیده تغییر نکند، فساد را نمی توان به زودی کاهش و یا مهار ساخت. نقش دولت در مبارزه با فساد باید بارز بوده، در برابر این پدیده نباید تحت هیچ شرایطی غفلت نموده و فاصله بگیرد. تلاش فراوان و استراتژی

توسعه دسترسی زنان به خدمات مالی

سودابه زاهدی

آفیسر ارشد جندر آمریت توسعه خدمات مالی

مالی و ایجاد زمینه تجارت برای زنان تجارت پیشه، از جمله اهداف توسعه خدمات مالی به شمار میروند.

عدم ارائه خدمات مالی مناسب با نیازمندی و شرایط زنده گی و کار و بار زنان، ورود زنان را به عرصه اقتصادی دشوار کرده است. بر اساس گزارش سال ۲۰۱۷ بانک جهانی، نرخ مشارکت زنان در فعالیت‌های اقتصادی در افغانستان ۱۹.۵ درصد است که نسبت به کشورهای در حال توسعه بسیار پائین می‌باشد. این نرخ در

توسعه خدمات مالی (Financial Inclusion) بمنظور رشد فراگیر اقتصادی، کاهش سطح فقر و نابرابری عاید از طریق افزایش دسترسی و استفاده از خدمات مالی با کیفیت به ویژه میان قشر بی بضاعت و محروم جوامع منحیث یکی از مباحث بسیار مهم روز در سطح جهان مطرح می‌گردد. از آنجا که زنان بیش از نیم پیکر جوامع را تشکیل می‌دهند، توسعه خدمات مالی بدون در نظر داشت این قشر عظیم بی مفهوم بوده، ازینرو این موضوع به یکی از شاخص‌های اساسی توسعه خدمات مالی مبدل شده است.

توسعه خدمات مالی عبارت از دستیابی تمام شهروندان کشور به ویژه افراد دارای عاید پائین و قشر آسیب پذیر و محروم جامعه به خدمات مالی گوناگون مانند: حساب بانکی، حساب پس انداز، حساب تقاعد، بیمه، قرضه و وسایل تادیاتی لازم به صورت آسان، مصون، با کیفیت و متداوم می‌باشد.

اهمیت

امروز بیشتر از ۱.۳ میلیارد از زنان جهان از سیستم مالی خارج می‌باشند؛ این درحالیست که تحقیقات اخیر گواه آثار ارزنده و مفید توسعه خدمات مالی بالای زنان و تجارت آنها می‌باشد. کاهش نابرابر درآمدها، افزایش رشد اقتصادی زنان، دسترسی زنان به خدمات مالی و شمولیت آنها در این بخش، توانمندسازی اقتصادی زنان، فراهم نمودن تلفیق زنان به امور سکتور مالی، شناسایی و توصل زنان کار فرما در جهت دستیابی به فرصت‌های

اند و با موفقیت زیادی در زمینه انتقال زنان به عرصه اقتصاد همراه شدند.

امروز، جهان در تکاپوی وارد نمودن زنان به سیستم های مالی و بانکی میباشد. افغانستان نیز از جمله کشورهایی است که برای توسعه خدمات مالی برای زنان پیکارهای خود را آغاز نموده است و به همین دلیل آمريت توسعه خدمات مالی د افغانستان بانک موضوع توسعه خدمات مالی زنان را منحيث یکی از ارکان اساسی در قالب استراتژی ملی توسعه خدمات مالی جا داده و روی آن عملاً کار مینماید. زنان به صورت نامتناسب با موانع دسترسی به خدمات مالی مواجه گردیده اند که مانع سهم گیری های اقتصادی و اجتماعی آنها میگردد.

زنان ۴۰ درصد نیروی کاری جهان را تشکیل میدهند و در بسیاری از بخش های مهم اقتصادی مصروف کار میباشند. اکنون ۳۰ الی ۳۷ درصد معادل به (۸ الی ۱۰ میلیون) تشبثات کوچک و متوسط (SMEs) در سطح جهان توسط زنان اداره میگردد. این تشبثات بطور متوسط در یک سال به (۳۲۰-۲۶۰) میلیارد دالر امریکایی نیاز به خدمات مالی دارند که عدم دسترسی به خدمات مالی بخصوص قرضه، بزرگترین مانع پیشرفت آنها میباشد.

دسترسى به خدمات مالی از جمله قرضه یا وام باعث ایجاد فرصت های اقتصادی برای زنان گردیده و داشتن حساب بانکی راه حلی برای دسترسی بیشتر آنها به خدمات مالی میباشد. این در حالیست که زنان کارآفرین و تجارت پیشه با چالش های بیشتر دسترسی به خدمات مالی نسبت به مردان روبرو اند.

«

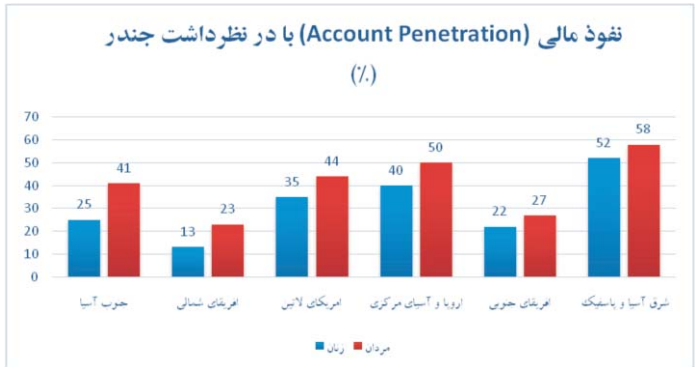
پاکستان به ۲۴.۹ درصد، در هند به ۲۷.۲ درصد، در تاجکستان به ۴۵.۵ درصد و در ازبکستان به ۵۳.۸ درصد میرسد.

یکی از دلایل اساسی نرخ پائین مشارکت زنان افغان در فعالیت های اقتصادی، ناکافی بودن سطح دسترسی شان به خدمات مالی که ۷ درصد است، به حساب میرود. بنابر گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۱ میلادی، نرخ مشارکت و دسترسی زنان افغان به خدمات مالی ۳ درصد و در سال ۲۰۱۴ این رقم ۴ درصد اعلام شده است.

رویکرد بین المللی نسبت به مبارزه با نابرابری جنسیتی و افزایش مشارکت اقتصادی زنان، از سال های پس از دهه ۹۰ میلادی جان تازه ای گرفته است. کشورهای زیادی در آسیا و افریقا آغاز به اجرای سیاست های مالی و بانکی برای ارائه خدمات به زنان کرده

دسترسی به خدمات مالی با در نظر داشت جندر در سطح جهان توسط گراف ذیل شرح گردیده است:

منبع: بانک جهانی

* افغانستان از جمله ممالک جنوب آسیا میباشد.

محدودیت ها و موانع دسترسی زنان به خدمات مالی

موانع دسترسی زنان به خدمات مالی نظر به هر کشور متفاوت میباشد. برخی از محدودیت هائیکه مانع دسترسی زنان افغان به خدمات مالی میگرددند، عبارت اند از:

محدودیت های اجتماعی و فرهنگی: تبعیض جنسیتی، عقاید مذهبی و فرهنگی که مانع رشد و پیشرفت زنان گردیده و آنها را از حقوق شان محروم میسازد.

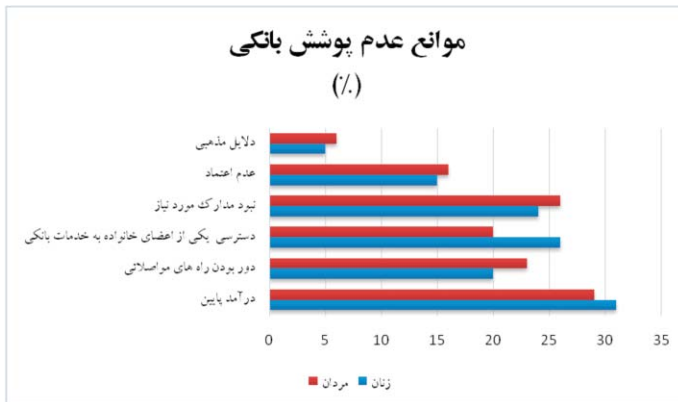
محدودیت های اقتصادی: نبود منابع درآمد و یا هم درآمد ناکافی، عدم آگاهی و دانش کافی مالی و نبود سازمان های اقتصادی برای توانمند سازی اقتصادی زنان.

محدودیت های حقوقی: نبود قوانین، مقررره ها و طرز العمل های مناسب و کافی جهت توسعه دسترسی زنان به خدمات مالی.

برعلاوه، اکثریت زنان صرفاً به نام و به شکل سمبولیک

(نمادین) به خدمات مالی دسترسی دارند. چنانچه گزارش ها نشان میدهد، در پاکستان زنان حق افتتاح حساب بانکی را دارند، ولی صلاحیت تصمیم گیری و استفاده از آن به عهده مرد خانواده میباشد.

موانع عدم پوشش بانکی با در نظر داشت جندر در گراف ذیل نشان داده شده است:

منبع: بانک جهانی

نتیجه گیری

با توجه به اطلاعات و داده های گروه جندر بانک جهانی؛ زنان نسبت به مردان کمتر تحت پوشش بانکی قرار دارند. به همین منظور بانک جهانی برای ترویج و توسعه خدمات مالی برای زنان و همچنان برای تحقق برابری جنسیتی Gender Equality) برنامه های عملی را روی دست گرفته است. این گروه بر اساس کمک های تکنیکی و مشورتی خویش اهدافی را برای به دست آوردن مساوات جندر و مستفید شدن زنان از خدمات مالی تعیین نموده است که قرار ذیل میباشد:

- افزایش دسترسی زنان به امور مالی با مصاحبت با کشورهای در حال توسعه و نهادهای مالی مسئول در آن

بانکی با استفاده از تکنالوژی معاصر برای فراهم آوری تسهیلات بانکی، ایجاد تغییرات کلی در قوانین و مقرره های دسترسی زنان به خدمات مالی، بلند بردن سطح دانش مالی و همچنان رفع تبعیضات جنسیتی، نام برد. □

منابع:

1. (بانک جهانی) www.worldbank.org/globalindex - women and financial inclusion results from the global index
2. (نهاد — www.afi-global.org (AFI) women's financial inclusion to support policy frameworks
3. (صندوق بین المللی پول) www.IMF.org

کشورها؛

- کاهش موانع جندر در محیط تجارتي؛
- ایجاد فرصت های تجاری به منظور بهبود وضعیت کار برای کارمندان زن و شمول آنها در امور سکتور مالی؛
- آموزش مهارت های تجارتي و افزایش توانایی های مالی زنان؛

• ایجاد فرصت های متناسب اقتصادی برای زنان و مردان. یکی از مهمترین مکانیزم های بانک جهانی برای تسریع توسعه خدمات مالی از طریق توانمندسازی کشورهای در حال توسعه عبارت از طرح حمایتی توسعه خدمات مالی (Financial Inclusion Support Framework) میباشد. این طرح در سال ۲۰۱۳ میلادی آغاز شد و بانک جهانی از همکاری به ۱۰ کشور برای رسیدن آنها به اهداف توسعه خدمات مالی تعهد نموده است که فراهم سازی خدمات مالی برای زنان یکی از اولویت های این طرح بشمار میرود.

یکی از اساسی ترین چالش ها فرا روی اکثریت کشورهای جهان برای تحقق پوشش بانکی زنان، نبود اطلاعات کافی درین عرصه میباشد که این معضله نیز به همکاری بانک جهانی (World Bank) و نهاد (Alliance for Financial Inclusion) توسط آموزش های مسلکی به این کشورها برای چگونگی جمع آوری اطلاعات براساس جندر، حل گردیده است.

باید گفت که پالیسی هایی به منظور کاهش این معضلات و توسعه دسترسی زنان به خدمات مالی روی دست گرفته شده که از آن جمله میتوان از طرح محصولات و خدمات جدید

برېښنايي سوداګري

تاج محمد تمکين

د افغانستان بانک د ختيځ زون اقتصادپوه

دريو يا څلور لسيزو کې برېښنايي سوداګري له حده زيات پرمختګ کړی دی او ورځ تر بلې زياتيږي.

برېښنايي سوداګري د دې لامل کېږي چې خلک خپل لګښتونه او وخت د حده زيات کم کړي او همدا شان په آسانۍ سره د ژوند چاري پرمخ بوځي. برېښنايي سوداګري د سوداګرۍ په اسانتيا او په ښه شان ترسره کولو کې زياته ونډه لري او دا بهير ورځ تر بلې په افغانستان کې هم پياوړی کيږي. د برېښنايي سوداګري په لړ کې برېښنايي بانکوالي هم راځي چې ورځ تر بلې په افغانستان کې برېښنايي

په آساني سره ترسره کيږي.

د نړۍ تجارو ښودلې ده چې هغه شرکتونه چې خپل کاروبارونه يې برېښنايي کړي دي، ګټه يې هم لوړه شوې ده. دغې پديدو ته په کتو سره د نړۍ ډير شرکتونه هڅه کوي چې تر خپل امکانه پورې خپل فعاليتونه برېښنايي او د انټرنټ په وسيله سمبال کړي، تر څو روڼتيا، اسانتيا او ګټه د کاروباري کسانو لپاره تضمين شي او همدا سې پيريدونکي هم په آساني باندې د اجناسو او خدماتو څخه ګټه ترلاسه کړي.

برېښنايي سوداګري څه ته وايي؟

برېښنايي سوداګري هغه پروسه ده چې په ترڅ کې يې د اجناسو او خدماتو خرڅلاو، اخيستل او تبادلې په برېښنايي بڼه ترسره کيږي او د دې لپاره د انټرنټ او کمپيوټر شبکې څخه کار اخيستل کيږي. برېښنايي سوداګري نن سبا په نړۍ کې په تيزۍ سره مخکې روانه ده او ټول لوی شرکتونه کار کوي چې خپل کاروبار برېښنايي ډول ته واړوي. د نړۍ په ډيرو هېوادونو کې په تېرو

د بشريت د پيدايښت سره سم، انسانانو د اړتيا محسوسولو سره جنس په جنس تبادلې پيل کړې وه. خو دغه پروسه ثابته پاتې نشوه او همدا شان د پرمختګ د دور څخه برخمنه شوه او پرمختګ يې وکړ. د بارتر مبادلې نه وروسته، ټول معاملات د پيسو په مقابل کې کيده او همدا شان په اوسنيو وختونو کې دغه مبادلې د انټرنټ او کمپيوټر له لارې ترسره کيږي.

برېښنايي سوداګري هغه پدیده ده چې څو لسيزې شاوخوا مخينه لري او له نيکه مرغه په ډيرې چټکۍ سره په مخ روانه ده او ډيری هېوادونه په کې دخپل شوي دي. د انټرنټ په راتګ سره سوداګرو ته ډيره آسانتياوې رامنځته شوې او ورسره د سوداګرۍ ريسک هم کم شوی دی. سوداګر تل هڅه کوي چې په آسانه شرايطو د پيريدونکو لپاره اجناس ورسوي او همدا شان پيريدونکی غواړي چې به آسانه ډول او کم وخت او کم لګښت سره اجناسو ته لاسرسی پيدا کړي، نو په همدې اساس په برېښنايي سوداګري کې د دواړو غاړو ګټه ده او

ډول ته اوړي.

برېښنایي سوداګري د دې زاویو نه (مفاهمه، سوداګري، کاروباری پروسه، خدمات، زده کړه او ټولنه) هم تعریفی دلای شي.

د پورتنی زاویو څخه کولای شو چې برېښنایي سوداګري ته وګورو. د بیلګې په توګه برېښنایي سوداګري مفاهمه ده، ځکه چې په کې د خرڅوونکي او پیریدونکي تر منځ اړیکه جوړیږي.

برېښنایي سوداګري پخپله سوداګري ده، ځکه چې په کې د اجناسو او خدماتو تبادلې ترسره کیږي. همدا شان یوه کاروباري پروسه ده، ځکه چې د ګټې د لاسته راوړلو لپاره ترې کار اخیستل کیږي او دا فعالیت د ګټې د لاسته راوړلو په خاطر پیل کیږي.

برېښنایي سوداګري یو ډول خدمت هم دی چې په نړۍ کې په چټکۍ سره خپرېږي او ورځ تر بلې د خلکو د خوښې لامل ګرځي.

برېښنایي سوداګري د خلکو لپاره یوه نوې پدیده ده او ورځ تر بلې په کې نوې سافټویرونه او طریقي بدلېږي رابدلېږي.

همدا شان د ټولني د آرامتیا او آسانتیا لپاره غوره وسیله ده چې په کې انسان ته په راحت ډول اجناس او خدمات

ملاویږي. ځینې وختونه خلک د برېښنایي

کاروبار کلمه د برېښنایي سوداګري سره یو شان کاروي، خو د برېښنایي کاروبار کلمه د برېښنایي سوداګري څخه لوی مفهوم ارایه کوي. لکه څنګه چې مونږ او تاسو ته معلومه ده چې کاروبار د سوداګري څخه لویه کلمه ده، په همدې اساس برېښنایي کاروبار هم د برېښنایي سوداګري څخه لویه کلمه ده.

په برېښنایي کاروبار کې برېښنایي صنعت، برېښنایي سوداګري، د تجارت حمایوي عناصر او غیره ټول راځي. په برېښنایي سوداګري کې معلومات اکثره د لټون ماشین search engine په ذریعه ترلاسه کیږي او د لټون ماشین هغه انټرنټي اسانتیا ده چې په کې مونږ د بېلابېلو لارو نه معلومات لټوو لکه ګوګل، یا هو او نور.

بېلابېلو ویبپاڼو د لټون ماشین سره خپلې پاڼې لینک کړې دي او په اسانۍ سره مونږ کولای شو چې هغوی ته لاسرسی پیدا کړو، د مثال په ډول که مونږ د راډو ساعتونو د رانیولو لپاره معلومات په آنلاین شکل ترلاسه کړو، نو په اړونده لټون ماشین کې راډو کلمه یا غټ توري لیکو نو مونږ ته نور تړونې مخې ته راځي چې په کې د موضوع اړوند زیات شمېر

معلومات پکې ځای په ځای وي.

د سوداګري سره تړلی خلک په ځانګړې توګه د مارکیټنگ سره تړلي خلک باید پوه شي چې د لټون ماشین څنګه کارول کیږي او معلومات په کې څنګه لټول کیږي، ترڅو ډیر وخت یې مصرف نشي، په برېښنایي سوداګري کې انټرنټ باندې لاندې شیان ښه خرڅیږي:

- برانډ ولري یعنې د خلکو په ذهن کې یې ځای نیولی وي
 - ګارنټي ولري او د اعتماد وړ ګرځیدلي وي
 - ارزانه وي او قیمت نه وي
 - مشهور شوی وي او اکثریت خلک ورکې معلومات ولري
 - ښه پیک شوی وي او پیکجنگ سیستم یې د ښکلا نه برخمن وي
- په برېښنایي سوداګري کې درې عناصر مهم دي او دا عناصر د برېښنایي سوداګري د پیژندلو لپاره کلیدي حیثیت لري چې په دا ډول دي: تولید به یا برېښنایي وي یا فزیکي، پروسه او تادیه په پورته شیانو کې چې یو عنصر هم برېښنایي وي، نو پروسې ته برېښنایي سوداګري ویلی شو. دا سمه ده چې یوه پروسه به په کامله توګه برېښنایي پروسه نه وي، ځکه چې انټرنټ او کمپیوتر چې

په کې دخيل شو، نو مونږ ورته د برينښنايي سوداگري نوم ورکولای شو، په ډيريو هېوادونو کې په پورته درې عناصرو کې يې شايد يو عنصر برينښنايي وي، ولې بيا هم ياده پروسه مونږ په برينښنايي پروسه کې شاملولای شو. د برينښنايي سوداگري له لحاظه سازمانونه درې ډوله دي:

brick-and-mortar organizations

هغه سازمانونه دي چې ټوله پروسه په کې په فزيکي ډول په مخ څي، يعنې د سوداگري هغه درې مهم عناصر جنس، تاديه او پروسه په کې په فزيکي بڼه په مخ وړل کيږي. دا سازمانونه د عموماً کلاسيک سازمانونو په نوم هم ياديري

virtual (pure-play) organizations

هغه سازمانونه دي چې ټوله پروسه په کې برينښنايي وي، يعنې د اول نه تر آخره پوري په کې د سوداگريز جنس څخه نيولې تر تاديې پورې هر څه په انټرنټي يا برينښنايي ډول ترسره کيږي.

click-and-mortar (click-and-brick) organizations

هغه سازمانونه دي چې نيمه برينښنايي سوداگريزه پروسه ولري، يعنې ممکن يو يا دوه عنصره په کې د تجارت فزيکي بڼه سره وجود ولري.

برينښنايي سوداگري په برينښنايي بازارونو کې ترسره کيږي چيرته چې پيريدونکي او خرڅونکي يو بل سره اړيکه نيسي چې دې ته په انگليسي

electronic market (e-marketplace)

وايي او دا هغه انلاين بازار دی چې چيرته خرڅونکي او اخېستونکي د جنس د تبادلې په موخه يو بل سره اړيکه کوي. په برينښنايي سوداگري کې لومړنی اهميت لرونکي موضوع، د بازار ساختار دی. همدارنگه ځينې مهم اصطلاحات برينښنايي سوداگري کې کارول کيږي چې په لاندې ډول دي

Intranet

هغه شبکه ده چې په داخل د سازمان کې د پياوړتيا نښلوي

Extranet

هغه انټرنټي شبکه چې سازمان د نورو سازمانو سره د انټرنټ له لارې نښلوي د برينښنايي سوداگري جوړښت کې لاندې عناصر شامل دي يعنې دا

عناصر برينښنايي سوداگري تشکيلوي: خلک، حکومتی کړنلاره، بازاریابي، حمايوی خدمات او کاروباري شراکتونه

يعني پورتنی پنځه عناصر د برينښنايي سوداگري د تر سره کولو لپاره اړين دي. خلک اجناس اخلي، حکومت ورته پاليسي جوړوي او اجناسو ته بازاریابي هم کيږي ورسره بانکداري د ملاتړو خدماتو په لړ کې راځي او همدا شان کاروباري شراکتونه دکاروبارونو مخه نوره هم آسانه کوي.

په لنډه توگه ويلای شو چې برينښنايي سوداگري ډيره په تيزۍ سره د نړۍ په بازارونو باندې خپريري او علت يې دا دی چې د برينښنايي سوداگري په راتگ سره پيريدونکو ته ډير سهولتونه ايجاديري او وخت په کې کم مصرفيري. په افغانستان کې هم ځينې سايټونه جوړ شوي چې خلکو ته په انلاين ډول د خپلو توليداتو معلومات ورکوي او مشتري په آسانۍ سره د جنس د خريد لپاره اقدام کولای شي. □

توسعه خدمات مالی (Financial Inclusion) چیست؟

محمد محسن اکبری

تحلیلگر ارشد حمایت از حقوق مستهلكين سكتور مالی

می‌رود، ازینرو بانک جهانی سال ۲۰۲۰ را به عنوان سال دسترسی همگانی به خدمات مالی نام گذاری نموده است.

مفهوم توسعه خدمات مالی

تعریف توسعه خدمات مالی (Financial Inclusion) نظر به ساختار اقتصادی، جغرافیایی و سیاسی و همچنین سیستم مالی هر کشور فرق داشته، ازینرو کشورهای گوناگون با در نظر داشت شرایط و وضعیت اقتصادی و مالی خویش آنرا تعریف نموده و آنرا در چارچوب استراتژی طرح، تدوین و به منصفه اجراء می‌گذارند. باید خاطر نشان ساخت که توسعه خدمات مالی به مفهوم دسترسی به خدمات مالی (Financial Access) نیست، زیرا دسترسی به خدمات مالی به معنی داشتن دسترسی به خدمات مالی از جمله نماینده گی بانکی، ماشین های خود کار صرافی و ماشین های محل فروش بوده، در حالیکه توسعه خدمات مالی ضمن داشتن دسترسی به خدمات مالی بعد دیگر آن عبارت از استفاده از خدمات مالی است. بطور کل توسعه خدمات مالی به مفهوم تأمین و تسهیل دسترسی به خدمات مالی و استفاده از

کشور ها برای دستیابی به اهداف کلان اقتصادی همچو کاهش فقر، کاهش در نابرابری عاید و بیکاری، نیازمند یک سیستم مالی پیشرفته، فراگیر و پاسخگو به نیاز های مردم میباشند. در گذشته گیر ماندن در دور باطل و عقب مانی، مانع اصلی رشد و توسعه اقتصادی کشورهای رو به انکشاف، عدم دسترسی به سرمایه و کمبود سرمایه محسوب می گردید.

از اینرو، یگانه دلیل شکستاندن دور باطل؛ افزایش سرمایه گذاری ذریعه تزریق سرمایه پنداشته میشد که مستلزم یک سیستم مالی فراگیر و توسعه یافته باشد تا مردم به خدمات مالی متنوع و با هزینه مناسب دسترسی داشته باشند. چنانچه تعدادی از کشورها منابع طبیعی کمتری داشتند، اما به کمک سیستم های مالی مؤثر و فراگیر توانستند تا پول های را کد را جمع آوری و آنرا به سرمایه گذاری های مولد هدایت کنند که این امر باعث تسریع روند سرمایه گذاری گردید.

بر اساس مطالعه که در سال ۲۰۰۸ بالای اقتصاد مالیزیا از طرف جیمز (James) صورت گرفت، نشان داد که توسعه خدمات مالی با افزایش پس انداز و سرمایه گذاری خصوصی موجب رشد اقتصادی بالا در این کشور شده است.

توسعه خدمات مالی نقش عمده را در راستای دستیابی کشورها به اهداف کلان اقتصادی بازی نموده و در حال حاضر یکی از موضوعات حاد در سطح جهان مبدل گردیده است و از سال ۲۰۰۰ میلادی به اینطرف بصورت گسترده مورد توجه پالیسی سازان، تصمیم گیرنده گان و پژوهشگران قرار گرفته و توجه نهادهای بین المللی چون بانک جهانی، G20، IMF، AFI و سایر نهاد ها را بخود جلب کرده است. توسعه خدمات مالی از مهمترین ابزار برای رسیدن به اهداف کلان اقتصادی همچون رشد اقتصادی پایدار، افزایش استخدام و کاهش نابرابری سطح عاید به شمار

خدمات و محصولات مالی متناسب به نیاز مردم خصوصاً قشر بی بضاعت و دارای عاید پائین و نیز شرکت های کوچک و متوسط (MSMEs) به هزینه قابل تحمل و ارائه همچو خدمات و محصولات به گونه شفاف و بدون تبعیض از طرف نهاد های مالی رسمی، می باشد.

صندوق وجهی بین المللی در سال ۲۰۱۴، توسعه خدمات مالی را بطور وسیع به وضعیت اقتصادی تعریف کرده است که افراد و شرکت ها در یک کشور از دسترسی به خدمات و محصولات اساسی و ابتدایی مالی و بانکی محروم نبوده و از این خدمات استفاده نمایند. بر اساس تعریف بانک جهانی در سال ۲۰۱۴، توسعه خدمات مالی درصدی از افراد و شرکت های اند که از خدمات و محصولات مالی از قبیل حسابات پس انداز، انواع قروض، خدمات بیمه، ابزار پرداخت (دبیت کارت، کریدیت کارت و غیره)، ماشین های خود کار صرافی (ATM)، ماشین های نقطه فروش (POS)، وجوه تقاعد، انتقال وجوه، اوراق بهادار، خدمات مالی الکترونیکی، بانکداری از طریق موبایل و سایر خدمات مالی در یک کشور استفاده مینمایند.

درین اواخر مبحث توسعه خدمات مالی از دو بُعد (دسترسی و استفاده) یا فرانهاد و دو بُعد دیگر مثل کیفیت quality و اثر گذاری Impact نیز به آن افزود گردیده است که هر یک از ابعاد فوق دارای شاخص مختص به خود بوده که در ذیل به تشریح هریک می پردازیم:

دسترسی (Access): شاخص دسترسی به خدمات مالی این مفهوم را میرساند که چند درصد مردم، خصوصاً قشر مورد نظر جامعه (قشر بی بضاعت و دارای عاید پائین و نفوس جوان از سن ۱۶ به بالا)، به خدمات مالی منجمله نماینده گی های بانکی، دستگاه های محل فروش (POS)، ماشین های اتومات صرافی (ATM) و غیره دسترسی دارند. مثلاً در هر ۱۰,۰۰۰ و یا ۱۰۰,۰۰۰

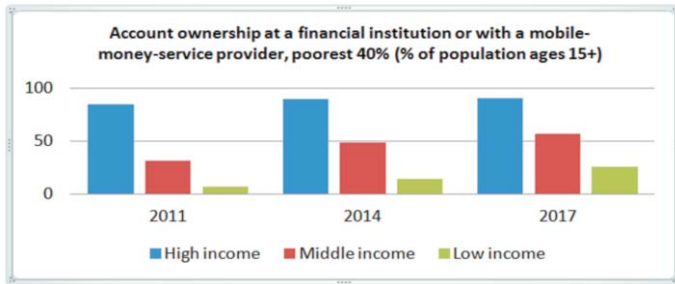
نفر چند نماینده گی بانکی و یا چند نفر حساب بانکی دارند که بشکل متناسب سنجش گردیده و یکی از مهمترین شاخص های توسعه خدمات مالی به شمار میرود.

استفاده (Use): شاخص استفاده از خدمات و محصولات مالی، از روی چگونگی استفاده مشتریان از خدمات مالی سنجش میگردد. مثلاً فیصدی افرادی که (نفوس جوان دارای سن ۱۸ یا بلند تر از آن) حد اقل دارای یک حساب بانکی باشند، چند فیصد آن از حساب خویش استفاده می نمایند. بطور مثال در هر ۱۰,۰۰۰ و یا ۱۰۰,۰۰۰ حساب بانکی چند حساب بانکی عملاً مورد استفاده دارنده گان آن قرار میگیرد. این مورد نیز بحیث دومین شاخص توسعه خدمات مالی در کشورهای مختلف مورد تحلیل و بررسی قرار میگردد.

کیفیت (Quality): شاخص کیفیت نشان دهنده آنست که آیا خدمات و محصولات مالی در خور نیاز استفاده کننده گان است و یا خیر؟ و آیا مشتریان سکتور مالی در مورد خدمات مالی آگاهی کافی دارند یا خیر؟ این شاخص بر بنیاد آمار و اطلاعات از طریق سروی جانب تقاضا بدست می آید و به مناسب بودن هزینه خدمات، شفافیت، برخورد عادلانه و مساویانه، محفوظ بودن حقوق مشتریان، اضافه قرضداری و دانش مالی مربوط میشود. بطور مثال چند درصد از مشتریان سکتور مالی با هزینه یا فیس معاملات مالی شان قناعت دارند و آیا هزینه متذکره مناسب است و یا خیر؟ و یا اینکه چند درصد از مشتریان باور دارند که در هنگام خرید و استفاده از خدمات مالی، معلومات کافی در مورد خدمات متذکره برایشان ارائه شده است؟ که از مجموعه این شاخص ها، شاخص های همچو سطح رضایت مشتریان و کیفیت خدمات و محصولات مالی دریافت میگردد.

اثرگذاری (Impact): با آنکه شاخص های مشخص در مورد این بُعد توسعه خدمات مالی از جانب سازمان های جهانی و سایر

شکل (۱)، استفاده از حساب بانکی در کشورهای دارای عاید بلند، متوسط و پائین

مأخذ: پایگاه اطلاعاتی بانک جهانی، ۲۰۱۷.

همچنان بر اساس یافته‌های تحقیقات، مردم در کشورهای رو به انکشاف بنابر دلایل متعدد همچو فاصله طولانی تا محل عرضه خدمات، قیمت بلند خدمات مالی، موانع قانونی و مقرراتی، امنیتی، موانع فرهنگی و مذهبی و سایر موانع نمیتوانند و یا نمی‌خواهند از خدمات مالی استفاده نمایند. به همین ترتیب، در اکثریت کشورهای عقب مانده موانع و چالش‌های متعدد مالی و تمویلی سد راه تشبثات کوچک و متوسط قرار دارد که با رفع موانع مذکور این شرکت‌ها و تشبثات از طریق ایجاد شغل‌های جدید، قادر خواهند بود تا نقش فعال را در اقتصاد جوامع بازی نمایند.

اهمیت توسعه خدمات مالی

طوری‌که در مقدمه تذکر یافت، توسعه خدمات مالی در راستای نیل به اهداف اقتصادی از قبیل کاهش فقر، رشد اقتصادی فراگیر، کاهش در نا برابری عاید و بیکاری، کشورها را کمک مینماید. آنچه بر اهمیت توسعه خدمات مالی می‌افزاید عبارت از اهداف آن می‌باشد که شامل کاهش فقر، کاهش در نا برابری سطح عاید و رشد فراگیر اند. نتایج تحقیقات مختلف نشان میدهد که در سطح کلان بین توسعه خدمات مالی و رشد اقتصادی، افزایش درآمد ملی، توزیع مؤثر عاید، کاهش فقر، کاهش بیکاری، کاهش تطهیر پول و تمویل تروریزم ارتباط مستحکم وجود دارد.

کشورها تعیین نگردیده و تا حال کار روی آن جریان دارد، اما شاخص اثرگذاری مؤثریت استفاده از خدمات و محصولات مالی، وضعیت مردم را در ابعاد مختلف مورد تحقیق و بررسی قرار میدهد. مثلاً استفاده از خدمات مالی توسط مشتریان سکتور مالی تا چه اندازه روی وضعیت زندگی، سطح درآمد، کسب و کار و سرمایه‌گذاری آنها اثر مثبت داشته است؟ و آیا تداوم توسعه خدمات مالی به نفع اهداف کلان اقتصادی تمام میشود یا خیر؟ قابل ذکر است که تفاوت قابل ملاحظه میان کشورهای توسعه یافته، رو به انکشاف و عقب مانده در استفاده از خدمات مالی وجود دارد. طوری‌که در شکل ۱ دیده میشود، استفاده از حساب بانکی در کشورهای دارای عاید بلند نسبت به کشورهای دارای عاید متوسط و پائین، بیشتر است. به همین ترتیب استفاده از حساب بانکی در کشورهای دارای عاید بلند قرار داشته و استفاده از حساب بانکی در کشورهای رو به انکشاف در سطح پائین قرار دارد. اما روند استفاده از حساب بانکی در کشورهای رو به انکشاف در مقایسه با کشورهای دارای عاید بلند و متوسط، رشد بیش داشته و سطح استفاده مردم از حساب بانکی در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال ۲۰۱۱ افزایش یافته است. دلیل آن اینست که سیستم‌های مالی در این کشورها، پیشرفته بوده و فیصدی بیشتر مردم از خدمات مالی استفاده مینمایند. در حالیکه در کشورهای رو به انکشاف، از یک طرف سیستم‌های مالی پیشرفته نبوده و از طرف دیگر فیصدی قابل ملاحظه مردم به خدمات مالی دسترسی ندارند. بناءً با اتخاذ پالیسی‌های مناسب جهت توسعه خدمات مالی و با پیشرفت سیستم مالی، زمینه استفاده بیشتر مردم از خدمات مالی فراهم شده و فیصدی بیشتر مردم زیر چتر سیستم مالی آمده و از خدمات مالی استفاده می‌نمایند.

با در نظر داشت توضیحات فوق، بانک جهانی سال ۲۰۲۰ را سال دسترسی همگانی به خدمات مالی نام گذاری نموده است. به همین ترتیب بنابر اهمیت و ضرورت توسعه خدمات مالی، نهادهای زیاد بین‌المللی در این عرصه فعالیت نموده و در خصوص وضعیت توسعه خدمات مالی در کشورها، پایگاه‌های اطلاعاتی و آماری را ایجاد و گزارش‌های خویش را به نشر می‌سپارند. مثلاً "پایگاه آماری توسعه خدمات مالی جهانی" از بانک جهانی (Global Findex) و آمارهای دسترسی مالی از صندوق بین‌المللی پول، و پایگاه اطلاعاتی نهاد Alliance for Financial Inclusion از جمله پایگاه‌های اطلاعاتی مهم توسعه خدمات مالی اند که اطلاعات مربوط به توسعه خدمات مالی را تهیه و به نشر می‌سپارند.

نتیجه گیری

توسعه خدمات مالی با بسیج نمودن پس اندازها و تخصیص آن به سرمایه گذاری‌های مؤلد و تسهیل دسترسی به خدمات مالی از قبیل حسابات پس انداز، انواع قروض، خدمات بیمه، ابزار پرداخت (دب کارت، کریدت کارت و غیره)، ماشین‌های خود کار صرافی (ATM)، ماشین‌های نقطه فروش (POS)، وجوه تقاعد، انتقال وجوه، اوراق بهادار، خدمات مالی الکترونیکی، بانکداری از طریق موبایل و سایر خدمات مالی، سرمایه گذاری را در یک کشور تسریع بخشیده و زنده گی مردم را در سطح بلند تری قرار میدهد. کشورهای زیادی به منظور رسیدن به سطح مناسب توسعه خدمات مالی، از بین بردن موانع فرا راه استفاده از خدمات مالی و آوردن فیصدی بیشتر مردم زیر چتر سیستم مالی، استراتژی توسعه خدمات مالی را به سطح ملی در کشورهای شان طرح، تدوین و تطبیق نموده و از آن طریق توانستند تا فیصدی قابل ملاحظه از مردم خود به ویژه قشر فقیر و محروم جامعه را در سیستم مالی شامل سازند. ضمناً کشورهای که دارای چارچوب و

یا استراتژی ملی توسعه خدمات مالی اند، سطح دانش مالی (Financial literacy) و توانایی مالی (Financial Capability) مردم خود را تقویت بخشیده اند.

قابل ذکر است که بنابر اهمیت و نیازمندی کشور ما به توسعه خدمات مالی و نیز توصیه سازمان‌های بین‌المللی بخصوص بانک جهانی، د افغانستان بانک در ماه جوزای سال ۱۳۹۵ آمریت توسعه خدمات مالی را ایجاد نمود که یکی از اهداف کلیدی این آمریت طرح، تدوین و تطبیق استراتژی ملی توسعه خدمات مالی میباشد. از آنجا که استراتژی ملی توسعه خدمات مالی یک پروسه ملی می باشد، بناءً نهادهای مختلف دولتی و غیر دولتی منحصت ذینفع انتخاب گردیده تا در طرح و تطبیق استراتژی نامبرده همکاری نموده و سهم فعال بازی نمایند. □

منابع:

1. James B. Ang (2008), What are the mechanisms linking financial development and economic growth in Malaysia, Economic Modeling, Issue 1.
2. World Bank (2014), Global financial development report.
3. <http://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/brief/achieving-universal-financial-access-by-2020>.
4. GPMI (2016), financial inclusion index G20.
5. International monetary fund (2011). Financial inclusion and financial stability, working paper.
6. World Bank (2017), Global Findex database.
7. Kempson and Whyley (1999). Necole Lederle (May 2009). Exploring the impact of improved financial inclusion on the lives of disadvantage people.

د سوداګرۍ پرمختګ ته هیلې

حمیدالله فیضی

د افغانستان بانک د ریاست د دفتر د لوی
آمریت د عامه پوهاوی مدیر

ترسره کېږي.

د سوداګرۍ د پرمختګ لپاره سمونونه او د مالیاتو راټولول هم تر ټولو سترې چارې دي چې باید ترسره شي، خو دولت هم په دې برخه کې د پرمختګونو شاهد دی چې نړیوال بانک هم په خپل راپور کې د افغان دولت د اصلاحاتو او مالیاتو د راټولولو له پروسې څخه ستاینه کړې چې د تېر په پرته بڼه روان دي.

«

پراختیا ده.

د نړیوال بانک د راپور له مخې، په دې وروستیو کې د افغانستان سوداګرۍ پرمختګ کړی او د نړیوالې درجه بندۍ له پلوه افغانستان ۱۶ درجې را مخ ته شوی دی.

د نړیوال بانک رپوټ کې ویل شوي چې افغانستان د سوداګرۍ او پانګوالۍ په لسو شاخصونو کې پرمختګ کړی او له همدې کبله یې نوم د نړیوالې درجه بندۍ کې له ۱۸۳ ځای نه ۱۶۷ ځای ته ختلی دی.

د ملي یووالي دولت د پالیسۍ له مخې هڅه کېږي چې د افغانستان سوداګرۍ پراختیا ومومي او افغاني تولیدات او محصولات په افغاني نام نښان سره ټولی نړۍ ته صادر شي، چې اوسمهال ډېری هغو هېوادونو سره چې لاهم ځمکنۍ لارې ستونزې لري د هوايي دهلیزونو له لارې صادرات ترسره کېږي چې له هغه ځای څخه بیا د نړۍ نورو هېوادونو ته صادرات

که هېوادونه غواړي چې اقتصادي پرمختګ ته ورسېږي، د بنسټیزو تاسیساتو له جوړونې پرته اقتصادي پرمختګ ناشونی دي. اقتصادي بنسټیزو تاسیساتو په ټولګه کې ترانسپورتي او مواصلاتي لارې، د پلونو او بندونو جوړول، د انرژۍ د سرچینو رامنځته کول، زده کړه ایزو لومړنیو او عالي مرکزونو جوړول، له نړیوالو سره د سوداګریزو اړیکو پراختیا او داسې نور څیزونه رانغاړلی چې د تولیدي سرچینو لپاره لارې چارې هواروي.

په وروستیو کلونو کې د افغانستان سوداګري پرمختګ موندلی دی چې اصلي لامل یې هم له هېوادونو سره د سوداګریزو راکړو او ورکړو په اړه د تړونونو لاسلیک، د هوايي دهلیزونو پرانیستل، سوداګریز اصلاحات، د ملي یووالي دولت له خوا سوداګرۍ برخې ته د پاملرنې زیاتیدل، سوداګریزو لارو پرانیستل او د سوداګریزو اړیکو

که څه هم ناامنی د سوداګرو او پانګه اچونې په وړاندې لا هم خنډونه دي، خو دولت د سوداګرو د خونديتوب او هغوی ته د آسانتیاوو په برابرولو سره ډیرې ستونزې کمې کړې دي او هڅه کوي چې د پانګه اچونې د پراختیا او د سوداګرو د خونديتوب په موخه ټولې چارې په ښه توګه مدیریت کړي.

د یادونې وړ ده چې د افغانستان د صادراتو د ملي ستراتیژۍ پلي کېدل، د هوايي دهلیزونو رامنځته کېدل، په بهر کې د بازار موندنې په موخه د سوداګریزو نندارتونونو جوړېدل، له چین، قزاقستان، هند او ازبکستان سره د ترانزیتی لارو رامنځته کېدل او دغه راز د هېواد په دننه کې د بزګرانو او صنعت کارانو تشویق د دې لامل شوي، چې په وروستیو میاشتو کې د صادراتو کچه لوړه او د سوداګرۍ د پرمختګ لپاره لارې چارې برابرې شي.

د افغانستان اقتصادي وده او پراختیا د ملي یوالي حکومت او نړیوالې ټولنې له بنسټیزو موخو څخه شمېرل کېږي چې د خصوصي سکتور د پیاوړتیا له لارې د هېواد اقتصادي وده د حکومت له لومړیتوبونو څخه ده، چې

د صادراتو د زیاتوالي او وارداتو د تعویض په موخه له کورنیو تولیدونکو څخه ملاتړ په کې شامل دی.

په اقتصاد کې د پانګې نه هدف، د شتمنی هغه برخه ده کوم چې د نوي عاید د لاسته راوړلو لپاره کارول کېږي یا په بل عبارت، پانګه د دولت هغه برخه ده چې د نور دولت د لاسته راوړلو سبب ګرځي لکه، سرکونه، ماشینونه، تعمیرونه، بریښنا بندونه، اومه توکي او داسې نور.

په تېره یوه نیمه لسيزه کې په افغانستان کې پانګه اچونه زیاته شوې، بېلابېلې فابریکې جوړې شوي، ماشینې کړنو سرعت موندلی، ډیرې د اړتیا وړ توکي په افغانستان کې تولیدیږي او آن ځینې باکیفیته ماشینونه، که په افغانستان کې دننه نه تولیدیږي، خو ټوله بسته کاري یې د هېواد دننه ترسره کیږي.

همدا ډول اقتصادي پرمختګ نیغ په نیغه له تعلیمي بهیر سره اړیکه لري چې د پوهنې وزارت د معلوماتو له مخې اوسمهال له لس میلیونو څخه ډیر ماشومان ښونځیو ته ځي چې ۳۸ سلنه یې نجونې دي.

په نړۍ کې د تکنالوژۍ په پرمختګ سره د صنعت په وده کې هم

پرمختګ راغلی چې افغانستان ترې بې برخې نه دی. افغانستان دولت هڅه کوي د صنعت د ودې په موخه د پانګونې وضعیت ښه والي لپاره د صنعت کارانو څخه پوره پوره ملاتړ وکړي.

افغانستان د سوداګرۍ د پرمختیا په برخه کې د هغه پرتله چې خلک یې ویني او محسوس کوي ډیر څه ترسره کړي دي، خو لا هم ډېر کار ته اړتیا ده او باید روان پرمختګونه او بدلونونه دوام ومومي. □

اخېستنې:

1. <http://www.gmic.gov.af/pashto/economical/2874-2018-09-18-08-19-54>
2. www.bbc.com/pashto/afghanistan-46064006
3. www.pajhwok.com/ps/2016/11/29

د افغانستان بانک په ګردیز ښار کې د افغانی د دودولو په اړه د عامه پوهاوی پروګرام جوړ کړ

د افغانستان بانک د افغانی د دودولو او ښه ساتلو په برخه کې د خپلو هڅو په دوام کې دا ځل د ګردیز ښار په ځینو ښوونځیو کې د افغانی د دودولو د پیغام رسونې په موخه د عامه پوهاوی پروګرامونه په لاره واچول.

د افغانستان بانک ټاکل شوي پلاوی د ښوونځیو د لیدو پر مهال د افغانی د کارولو په ارزښت، د اسعارو د کارولو په زیانونو او د افغانی د ساتلو په څرنگوالي خبرې وکړې او د زده کوونکو د هڅولو په موخه ورباندې یې د افغانستان بانک لخوا یو شمیر چاپ شوي توکي وویشل.

په دې تبلیغاتي او هڅونکي موادو کې د افغانیو د دودیدو پر پیغامونو جوړې شوې د ښوونځیو بکسې، کوچنیانو لپاره معلوماتي کتابونه، کتابچې، د هېواد نقشي، ضرب زباني، د کوچنیانو رسالې، خط کښونه او قلمونه شامل دي. د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک د افغانی د دودولو بهیر او د پیغام لرونکو چاپي او هڅونکو موادو د ویشلو لړۍ په مرکزي، ختیځ، سویل لویدیځ او لودیځ زونونو کې هم په پام کې لري. □

د کابل ولایت په ښوونځیو کې د افغانی د کارولو په اړه د عامه پوهاوی پروګرامونه وړاندې شول

د افغانستان بانک د افغانی د کارولو او ښه ساتلو بهیر په دوام کې دا ځل د کابل ولایت د ختیځې سیمې ښوونځیو کې د افغانی د ترویج د پیغام رسونې په موخه د عامه پوهاوی پروګرامونه په لاره واچول.

د افغانستان بانک یو شمیر ښوونځیو ته د افغانیو ترویج د پیغام رسونې او همدا شان د زده کوونکو د تشویق په موخه لیدنه وکړه، په یاده لیدنه کې زده کوونکو ته د افغانی د بانکوتونو، د معلومات وړاندې کړل. دغه راز له دې ښوونځیو څخه د لیدنې پر مهال د افغانیو د ترویج په پیغامونو ښکلې شوې د ښوونځیو بکسې، د کوچنیانو لپاره معلوماتي کتابونه، کتابچې، د هېواد نقشي، ضرب زباني، د کوچنیانو رسالې، خط کښونه، قلمونه او د ښوونځیو استادانو ته د جای پيالې وویشل شوې. □

استفاده از مزایای سیستم تیر در بخش تجارت افغانستان

احتمالی و ... تشکیل میدهد. سیستم ترانزیتی تیر فرصتی طلایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و حل مشکلات حمل و نقل جاده‌یی برای افغانستان نیز محسوب می‌گردد.

بنا بر موارد فوق، افغانستان بتاريخ ۱۲/۱ عقرب ۱۳۹۷ اولین محموله ۷۵ تُنی تجارتي خود را که شامل ۲۵ تُن سیب و ۵۰ تُن پخته ایرانی بود، از کابل به کراچی پاکستان فرستاده است.

یکی از مشکلات عمده که تا حال فرا راه ترانسپورت افغانستان قرار دارد، نبود ظرفیت‌ها به معیارهای سازمان تیر است، زیرا کشورهای عضو سازمان تیر باید راه‌های مواصلاتی شان به نورم و استاندارد باشد و باید علاوه کرد که کسب عضویت همه سازمان‌های جهانی و منطقه‌یی در راستای توسعه پایدار افغانستان یک امر ضروری بوده و ایجاب می‌نماید تا افغانستان خود را هر چه زود تر به تمام

حاصل نموده اند. سازمان تیر یگانه سازمان استراتژیک ترانسپورتي در منطقه است که افغانستان می‌تواند با استفاده از آن، از معضل محاط بودن به خشکه‌رهایی یابد.

فواید و مزایای سیستم تیر برای افغانستان را ایجاد بستر مناسب، مطمئن و قابل قبول جهت تضمین حقوق عوارض گمرکی، تسهیل در امر حمل و نقل و ساده سازی تشریفات گمرکی، سرعت بخشیدن به حرکت اموال تحت مهر، سرچ گمرکی از طریق جاده و صرفه جویی در وقت و مخارج آن، امکان حرکت اموال مطابق روش‌های استاندارد و فارغ از هرگونه تشریفات گمرکی در تمام کشورها، رعایت مقررات و قوانین ملی هر کشور، جلوگیری از دخالت‌های غیرمجاز در پروسه انتقال اموال، به حد اقل رساندن سوء استفاده در باز کردن محصولات، تعویض، سرقت و سایر خساره‌های

بعد از سپری شدن جنگ جهانی دوم یک تعداد کشورها جهت بهتر شدن سیستم ترانزیتی موافقتنامه را در سال ۱۹۵۹ زیر نظر شورای همکاری‌های اقتصادی ملل متحد تحت عنوان تیر انعقاد نمودند که این کنوانسیون در سال ۱۹۷۵ تجدید و فعلاً بنام کنوانسیون تیر یاد می‌گردد. افغانستان هم در همان سال (۱۹۷۵) عضویت کنوانسیون تیر را بدست آورد، اما به دلیل مشکلات داخلی نتوانست از عضویت خود در این سیستم استفاده کند؛ بالاخره بار دوم در ماه دسمبر ۲۰۱۳ عضویت رسمی این سیستم را به دست آورده و حالا استفاده از مزایای این سیستم را حق مسلم خویش دانسته و می‌خواهد از آن استفاده بهینه نماید.

باید گفت که حدود ۶۸ کشور اعم از کشورهای اروپایی، آسیایی و شرق میانه عضو فعال و کشورهای دیگر مانند آمریکا و ...، عضویت غیر فعال این کنوانسیون را

اساسی برخوردار می باشد که دولت جمهوری اسلامی افغانستان برای بهبود مبادلات تجارتي و ترانزیتی همواره تلاش های پیگیر و مفید را در این راستا انجام داده است. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

1. <https://www.darivoa.com/>

afghnastan...tir / عنوان / آغاز ترانزیت

آزمایشی بار توسط سیستم بین المللی جاده از

افغانستان / تاریخ نشر ۱۲ عقرب ۱۳۹۷ /

نویسنده خیر الله رسولی

2. <http://www.acci.org.af/> / عنوان /

اولین محموله تجارتي تحت سیستم تیر از

افغانستان به پاکستان صادر شد.

3. <http://af.farsnews.com>

و سایر طرز العمل های ترانزیتی میان افغانستان، ترکمنستان، آذربایجان، گرجستان و ترکیه در چوکات راه ترانزیت لاجورد بخاطر بهبود حمل و نقل که اکنون هم ادامه دارد، مورد دیگری است که در این راستا روی دست می باشد.

خط ریل پنج جانبه که افغانستان، چین، جمهوری فرغزستان، تاجکستان و ایران را با هم وصل می نماید، شبکه خط آهن افغانستان بتاريخ ۷ سپتمبر ۲۰۱۶ میان خواف ایران و هرات افغانستان آغاز گردید. پروژه اتصال هندوکش پروژه آیتا، تسهیلات ترانسپورتی و تدارکاتی چند مڈله و گمرکات منطقه ای و همکاری مرزها از جمله کار های اساسی اند که افغانستان جهت بهبود سیستم ترانسپورتی و بیرون شدن از محاط بودن به خشکه انجام داده است.

سرانجام می توان گفت که راه های مواصلاتی و ترانسپورتی داخلی و بیرون مرزی کشور میان تولید کننده گان و مصرف کننده گان یک امر اجتناب نا پذیر بوده و در انکشاف برنامه های متعدد مانند انکشاف شهرها و روستاها از اهمیت

معیارهای سیستم تیر عیار نماید. مشکلات جدی که در حال حاضر فرار راه سیستم تیر در افغانستان است؛ جاده های غیر معیاری، صدور ویزه برای راننده گان سیستم تیر، نبود موافقتنامه های ترانسپورتی با کشورهای عضو تیر، نبود پالیسی های مشخص تجارتي برای تشویق سیستم حمل و نقل جهت استفاده از سیستم تیر، چالش ها در صدور گذرنامه جاده ای برای موترهای افغانستان در کشورهای عضو کنوانسیون تیر، بارگیری تناژ بلند که باعث تخریب جاده های افغانستان می گردد، نبود آگاهی کافی از سیستم تیر در سطح عمومی و سکتور خصوصی می باشند که باید به همه آنان رسیدگی شود.

افغانستان تا به حال توانسته است مانند سیستم تیر موافقتنامه های زیادی را در بخش های مختلف شبکه ترانسپورتی حاصل نماید. از جمله می توان به موافقتنامه های ذیل مانند پروژه یک راه یک کمر بند، که در پرتوی آن اولین محموله ریل در ۷ سپتمبر ۲۰۱۶ میلادی از چین به حیرتان مواصلت نمود، اشاره کرد. مباحثات روی بهبود زیربنای جاده، بحر

د غالېو او گلمونو صادرات ۸۰۰ زرو ته پورته شوی د افغانستان د سوداګرۍ او صنعت وزارت وايي، د غالېو او گلمو صنعت توليداتو صادرات له سل زرو، اته سوه زرو ته پورته شوی دی. د دغه وزارت وياند مسافر قوقندي رسنيو ته وويل چې په دې وروستيو کلونو کې د هېواد ټولو ولايتونو په تېره بيا د لرګي رنگ لرونکي گلمو صنعت په فراه ولايت کې زيات شوی چې نړيوالو بازارونه ته هم وړاندې شوي دي.

د غالېو، گلمو او سترنجيو د اوبدلو په برخه کې تر ۱،۲ ميليونه نارينه او بنځينه افغانان په کار بوخت دي او افغانستان د نړۍ په کچه تر ټولو کيفيت لرونکی فرش توليدوي.

له دې وړاندې افغانستان نړيوالو بازارونو ته په کلني ډول دوه ميليونه متر مربع فرش صادرات لرل چې د

څو کلونو اقتصادي رکود دغه شمېره زښته زياته راکمه کړې وه.

کممک نقدی ملل متحد به هزاران خانواده بيجا شده در شمال افغانستان کميشنری عالی سازمان ملل در امور پناهندگان برای ۲۵۰۰ خانواده بيجاشده داخلی، ناشی از جنگها در شمال افغانستان کممک نقدی توزیع کرد. برای هر خانواده دالر امریکایی برای تامین معیشت زمستان آنان توزیع گردیده است. این خانواده ها در اثر ناامنیها از شمال و شمالشرق افغانستان به مرکز ولایت بلخ در مزارشریف بيجا شده اند و در وضعیت نا گوار به سر می برند.

دفتر کمیشنری سازمان ملل متحد در امور پناهندگان در شمال افغانستان می گوید که برای ۲۵۰۰ خانواده بيجاشده ناشی از جنگها در شمال کممکهای نقدی توزیع کرد. سريچکو نيومان، رئيس این

سازمان در شمال افغانستان به راديو آشنا - صدای امریکا می گوید که این کممک ها شامل دو صد دالر امریکایی معادل پانزده هزار افغانی می شود که روند توزیع آن برای ۲۶۴ خانواده در ولایت بلخ آغاز گردید.

بر اساس معلومات، ریاست مهاجرین و عودت کنندگان ولایت بلخ، در سال جاری بیش از هزاران خانواده از ولایت های شمال افغانستان به این ولایت بيجا شده اند. این کممکها در حالی صورت می گیرد که بر بنیاد گزارش ملل متحد، از آغاز سال روان میلادی تا اواسط ماه اکتوبر، ۲۷۵ هزار افغان به دلیل خشکسالی و بیش از ۲۴۹ هزار شهروند افغان، به دلیل جنگ و ناامنی، از مناطق اصلی شان بيجا شده اند.

د صنعت سکټور کې سړکال ۲۰۰ ميليونه ډالره پانگونه شوي د افغانستان د صنعتکارانو

ټولنه وايي، په تېرو څلورو کلونو کې په دغه هېواد کې د صنعت او توليد په برخو کې تر اته سوو ميليونو ډالرو پانگونه شوې چې ۲۵ فيصده يې په روان کال کې شوې ده.

د دغې ټولنې رئيس امریکا غږ آشنا راديو ته وويل چې په افغانستان کې يو ځل بيا د پانگونې لپاره وضعیت مخ په ښه کېدو دی، خو هغه وويل، اوس هم پانگواړل د پانگونې په برخه کې ډېرې ستونزې لري.

د صنعتکارانو ټوليه رييس وويل: "سړکال مونږ د يو نيم سلو څخه تر دوو سوو ميليونو ډالرو پورې د صنعت او توليد په برخو کې پانگونه لرله، چې د اوسپنې د ويلي کېدو، غير الکولي مشروباتو، بوټانو او خوراکي توکو په برخه کې شوې ده."

هغه وويل چې جلالتماب جمهور رئيس محمد اشرف غني په دې وروستيو کې د

شکل دهند و نیز حکومت میاشتی متعهد است تا برای بلند بردن تولید جلعوزه در افغانستان آنان را همکاری کند. محمد اشرف غنی افزود "واردات زراعتی از دیگر کشورها به افغانستان بسیار زیاد است و باید تولیدات را افزایش دهیم تا واردات زراعتی به کشور کاهش یابد". هم اکنون محصولات جلعوزه افغانستان، به ۲۳ هزار متریک تُن در سال می رسد و قرار است پس از این با نام و نشان افغانستان به بازارهای جهانی صادر شود. افغانستان از طریق دهلیز هوایی تاکنون به چین، هند، قزاقستان، اندونیزیا، عربستان، امارات، ترکیه و برخی از کشورهای اروپایی وصل شده و کالا های صادراتی اش را به این کشورها فرستاده است. □

او د دولتي مقرراتو ځنډنی بهیر هغه څه دي چې په افغانستان کې د پانګونې په برخه کې یې ستونزې رامخې ته کړي دي.

دهلیز هوایی میان افغانستان -

چین افتتاح شد

نخستین دهلیز هوایی برای افزایش تجارت میان افغانستان و چین امروز سه شنبه "۱۵ عقرب" کارش را آغاز کرد.

در نخستین پرواز از این دهلیز هوایی، ۲۰ تُن جلعوزه افغانستان به گونه مستقیم به این کشور صادر شد. محمد اشرف غنی رئیس جمهور افغانستان، در مراسم افتتاح این دهلیز هوایی گفت که حکومت بالای خزانة های پنهانی افغانستان، مانند جلعوزه، پسته و زیره توجه جدی خواهد کرد.

آقای غنی در این مراسم از تولید کنندگان جلعوزه خواست که اتحادیه های را برای افزایش تولید جلعوزه

خبر نه دی.

هغه وویل "د کارموندنې کچه څومره پورته تللې، لورې کچه څومره رابښکته شوې، د صادراتو کچه څومره پورته تللې ده؟".

د صنعت د عالی شورا رئیس وویل، چې د صنعتکارانو د ټولنې له خوا چې د نوې پانګونې په برخه کې کومې شمېرنې خپرې شوي سمې نه دي او په دې کچه پانګونه نه ده شوې.

نړیوال بانک د روان لمريز کال د لړم په میاشت کې په افغانستان کې د کاروبار په اړه په یو راپور ویلي وو، چې په دې هېواد کې په منځنۍ او کوچنۍ کچه د پانګونې او پورونو د برابرولو په برخو کې اسانتیاوې پېرې شوي دي.

د نړیوال بانک د دغه راپور له مخې نامني، د جګړو او وچکالی له امله د خلکو بې ځایه کېدل، کاري نمګړتیاوې

کورنیو تولیداتو څخه د گټې اخیستنې به برخه کې یو فرمان خپور کړی، خو تراوسه لا د دغه فرمان د تطبیق په برخه کې اقدامات نه دي شوي، چې د دغه فرمان تطبیق به د کورنیو تولیداتو د زیاتېدو سره ډېره مرسته وکړي.

افغان پانګوال او سوداګر په دې باور دي چې د قوانینو اصلاح، د بانکونو له خوا صنعتکارانو ته د پور برابرول، د زیربناو رامنځته کول، د برېښنا ستونزې ته حل موندل به نه یوازې افغان پانګوال، بلکې بهرنی پانګوال هم په افغانستان کې پانګونې ته وهڅوي.

د صنعت د عالی شورا رئیس وايي، د تېرو کلونو پرتله په افغانستان کې د پانګونې کچه ډېره راکمه شوې ده.

ښاغلي بشیري امریکا غیر آشنا راډیو سره په مرکه کې وویل، چې دی د نوې پانګونې څخه

سرچینې:

آزادي راډیو، د لړم ۲۹، ۱۳۹۷ - رادیو صدای آمریکا عقرب ۲۰، ۱۳۹۷ - <https://www.pashtovoa.com/a/4658062.html>

صدای امریکا عقرب ۱۵، ۱۳۹۷

زراعت و نقش آن در اقتصاد کشور

احمدضیا ریفیقي
تیم لیدرتادیات داخلی
آمریت عمومی تادیات

افغانستان بازی میکند.

تولید ناخالص داخلی: رشد بخش‌های سکتور خدمات و صنعت همه ساله در کشور در حال صعود بوده و علت اصلی این رشد را میتوان توجه بیشتر مردم به این بخش‌ها، افزایش تقاضا در بازار و توجه دولت به رشد و توسعه این دو بخش عنوان کرد. با در نظر داشت شرایط آب، هوا و اقلیم مناسب کشور، منابع آبی، زمین کافی و خاک مناسب برای تربیه انواع مختلف میوه‌ها؛ زراعت میتواند در کنار اینکه نقش بارزی را در تولید ناخالص داخلی ایفاء نماید، عامل مهم در افزایش درآمد خانواده‌ها از طریق صادرات و ارزآوری در کشور محسوب

«

سرمايه، مواد خام برای بخش صنعت و دیگر بخش‌ها) کمک کند.

اشتغال در بخش زراعت: آمار واحد در باره میزان اشتغال در بخش زراعت و سایر بخش‌ها به دلیل اینکه آمارگیری سراسری انجام نشده است، وجود ندارد. براساس گزارش بانک توسعه آسیایی که در سال‌های قبل تحت عنوان بازسازی سکتور بخش زراعت افغانستان میزان جمعیت این کشور که در بخش زراعت اشتغال دارند، ۸۰ الی ۸۵ درصد گفته شده است، اما براساس آمار ارزیابی خطرات ملی (NRVA) در حدود ۷۵ درصد از جمعیت کشور را ده‌اقلین تشکیل میدهند.

با توجه به اینکه سهم بخش زراعت در میزان اشتغال زایی در کشور کاهش یافته، اما هنوز هم حدود ۷۰ درصد مردم در بخش زراعت شاغل هستند. دیگر اینکه گزارش‌های وجود دارد که حدود ۸۰ درصد از جمعیت کشور در روستاها زنده‌گی میکنند که اکثریت این افراد از طریق فعالیت‌های زراعتی زنده‌گی روزمره‌شان را پیش می‌برند، بناءً با توجه به این موضوع میتوان نتیجه گرفت که زراعت تا کنون نقش بارزی را در اقتصاد

محصولات زراعتی یکی از اقلام ارزآور در اقتصاد افغانستان میباشد که میتوان از آن در رشد تولید ناخالص داخلی و فراهم آوری فرصت‌های کاری استفاده بعمل آورد. براساس گزارش اداره همکاری بین المللی (USAID) و آمار منتشر شده، ۸۰ درصد مردم افغانستان به زراعت و مالداري مصروف اند و ۳۱ درصد درآمد ناخالص ملی از محصولات زراعتی بدست می‌آید. بخش اعظم صادرات افغانستان را نیز محصولات زراعتی تشکیل میدهد. از همینرو در ساختار اقتصادی جامعه افغانی زراعت از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد.

کارشناسان، زراعت را مهم‌ترین بخش در اقتصاد افغانستان دانسته و به این باور اند که در کنار سکتورهای دیگر اقتصادی با توسعه بخش زراعت میتوان به رشد و توسعه اقتصادی مطلوب دست یافت. در شرایط کنونی زراعت در افغانستان می‌تواند بهترین گزینه برای ایجاد زیرساختهای اقتصادی کشور باشد. این سکتور می‌تواند در پایه ریزی ساختاری اقتصادی کشورهای روبه توسعه در مواردی چون (فراهم آوری زمینه کار،

شکل غیر استاندارد در بازارها به قیمت ناچیز بفروش میرسند که باید ادارت ذریبط در قسمت بسته بندی و بازار یابی آن توجه بیشتر نمایند.

سبزیجات چون پیاز، ترائی، گشنیز، نعنا، سیر، تره، بادرنگ، مرچ، کاهو، بادنجان رومی، بادنجان سیاه، کرم، کدو، کچالو، گلپی، بامیه و غیره در سایر نقاط کشور و در فصل های مختلف کشت می شود که از آن حاصلات فراوانی بدست می آید. اکثر مردم از همین طریق امرار حیات نموده و از عاید آن سایر مواد مورد ضرورت خویش را تهیه می نمایند. از اینکه در فصل زمستان سبزیجات در جلال آباد حاصل خوب میدهد، دولت امریکا به منظور قطع کشت کوکنار برنامه های را در این ولایت روی دست گرفته است که با تطبیق این برنامه ۲۰۶۸ هکتار زمین تحت زرع قرار گرفته است. دولت افغانستان، بخصوص ادارات کارگزار توجه بیشتری را در این زمینه نمایند تا از یک طرف عواید دهاقین و از سوی دیگر به اقتصاد کشور ممد واقع شود. □

مأخذ:

1. www.bbc.com
2. روزنامه اقتصادی افغانستان
3. afghanistantoday.net

میلیون تُن نان گندم ضرورت این کشور است. در صورت استفاده از وسایل مُدرن و سیستم جدید زراعتی این حاصل را می توان افزایش داد که بر علاوه نیازهای داخلی می توان آنرا صادر نیز کرد.

حبوبات افغانستان شامل ماش، لوبیا، مشنگ، باقلی، نخود، انواع دال عدس و غیره میباشد. کشت و زرع آنها در هر گوشه کشور بخصوص در شمال شرق افغانستان صورت می گیرد. لویای سرخ، سفید و چشم بلبلی در افغانستان مخصوصاً در ولایت های لوگر و کندز صورت گرفته، اما نخود که در مقابل خشکی مقاومت دارد، در نقاط مختلف کشور کشت میشود. افغانستان از این محصولات جهت مصرف داخلی استفاده نموده و سایر حبوبات مورد نیاز خود را از کشورها دیگر وارد می نماید. البته در صورت میکانیزه شدن بخش زراعت کشور می توان به حاصلات حبوبات افزود و نیاز مورد کشور را تکافو کرد.

انواع میوه ها (مالت، سنگتره، کینو، نارنج و لیمو در ولایات شرقی و سیب، انار، زردآلو، انگور، خربوزه، تربوز، گیلاس، ناک، شفتالو و غیره) نیز از محصولات زراعتی کشور محسوب می گردند که اکثر این محصولات زراعتی کشور به

گردد. توانمندی افغانستان در تولید بعضی محصولات خاص زراعتی مانند زعفران، انار بی دانه و سایر تولیدات زراعتی ارزنده بوده و یکی از ظرفیت های مهم تولیدی در کشور به حساب می آید. سرمایه گذاری و طرح های حمایتی دولت میتواند زراعت را به کلیدی ترین بخش برای رشد اقتصادی این کشور تبدیل کند.

اقلام مهم زراعتی کشور:

عمده ترین مواد اولیه ای را که مورد ضرورت بشریت بوده و از آنها جهت خوراک استفاده می نمایند، گندم، برنج، جو، جواری و جودر و سایر غله ها تشکیل میدهد. به این اساس نفوس جهان که ۶.۹۱ بلیون نفر را تشکیل میدهد، ۴ بلیون آن یا ۶۰ درصد نفوس آن در قاره آسیا زنده گئی نموده و اکثریت آنها از نان گندم استفاده می نمایند و میتوان گفت که افغان ها در کُل از نان گندم استفاده بعمل می آورند. در این میان باید گفت که ۷۵ درصد بودجه زراعتی سازمان ملل در مورد این گیاه به مصرف میرسد. باید گفت که افغانستان در حال حاضر ۹۰ درصد گندم خود را از حاصلات داخلی بدست می آورد. طبق راپور سازمان غذایی جهان FIO یک افغان سالانه ۱۵۲ کیلو نان خشک را به مصرف میرساند، بدین مفهوم که ۴.۸۴

په افغانستان کې د تجارت او کار لا آسانېدل

د تجارت او کسب او کار پر وړاندې د شته ستونزو سره سره، د افغانستان دولت د پانګه اچونې لپاره د شرایطو د آسانتیا په موخه پر ځینو اقداماتو باندې لاس پورې کړی.

د تجارت د ترسراوي د وروستي کلني راپور پر اساس چې په ۱۹۰ هېوادونو کې د تجارتي مقرراتو د مطالعې په موخه د نړیوال بانک لخوا چمتو کېږي، سړ کال افغانستان د یاد راپور په نړیواله درجه بندۍ کې له ۱۸۳ درجې څخه ۱۶۷ درجې ته پورته شوی دی. نو په دې اساس افغانستان د هغو هېوادونو په لړ کې راغلی کوم چې د سوداګرۍ د ښه والي لپاره یې د پام وړ آسانتیاوې رامنځته کړې دي. دا لومړی ځل دی چې افغانستان په پنځو مقرراتي څانګو کې د اصلاحاتو له راوستو سره نه یوازې دا چې د کوچنیو او منځنیو پانګه اچونکو لپاره د کار او کسب چاپېریال ښه کړی، بلکې په لویو پریکړو کې د سهم لرونکو یا ونډوالو د ونډه اخیستنې د حقوقو تقویه کول او همدارنګه پورونو ته د لاسرسي په موخه د آسانتیاوو د برابرولو په برخه کې هم پرمختګ لیدل کېږي.

دې حقیقت ته په پام سره چې له نیمایي ډیر افغانان د بېوزلۍ تر کرښې لاندې

ژوند کوي، اړینه ده چې د افغانستان دولت د خصوصي پانګه اچونې بهیر چې د کاري فرصتونو د رامنځته کیدو سبب کېږي، لا ګړندی او غښتلی کړي او د تشبثاتو د پراختیا په خاطر د کوچنیو او منځنیو خصوصي متشبثینو د ابتکارونو لپاره لا ډیرې تشویقي او هڅوونکې زمينې برابرې کړي تر څو د هغوی د فعالیتونو پراخیدل د کاري فرصتونو په جوړولو کې اساسي ونډه ترسره کړي.

د تجارت او پانګه اچونې په چاپېریال کې د اصلاحاتو د پلي کیدو په موخه باید اغیزناکه او دوامداره هلې ځلې وشي چې له نیکه مرغه د افغانستان دولت په تیر کال کې د اصلاحي پروګرامونو په پلي کیدو کې پوره جدیت ښودلی دی. په تیر کال کې د دې اصلاحاتو د پلي کیدو په پایله کې د سوداګرو او پانګوالو پر وړاندې په لاندې برخو کې ځینې خنډونه او محدودیتونه را کم شوي دي:

- د تشبث د پیل آسانېدل: پخوا د تجارتي جواز د اخیستو په بدل کې ۳۲۰۰۰ افغانی (۴۲۰ امریکایي ډالرو معادل) فیس ورکول کېده. دا په داسې حال کې ده چې په ۲۰۱۷ کال کې د افغانستان ناخالصه کورني تولید

له مخې د سړي سرعاید کچه په کال کې ۵۸۵ امریکایي ډالر ښودل شوی وو. دا په دې مانا چې افغانان د یوه تجارتي جواز د اخیستو لپاره باید د خپل کلني عاید په اندازه پیسې ورکولې، خو اوس په یوه واحد اداري مرجع کې د اداري طرزالعملونو له ملېرنه کیدو سره متشبثین کولی شي چې په ۲۱ ولایتونو کې د ۱۰۰ افغانیو په بدل کې خپل دری کلن تجارتي جواز ترلاسه کړي.

- په بریښنايي توګه د مالیاتو ورکول: لوی مالیه ورکونکي اوس کولی شي چې خپل مالیات په بریښنايي توګه د لویو مالیه ورکونکو ریاست له لارې چې لګښتونه یې په خودکاره ډول محاسبه کوي، ورکړي. ډغه آسانتیاوې د مالیه ورکونې په بهیر کې د کار پر چټکتیا، د اداري خنډونو له کمښت او د نا پیل شویو ستونزو سره د مخامخ کیدو په برخه کې د پام وړ آسانتیاوې رامنځته کړې دي.

- د محدود المسئولیته شرکتونو د نوي قانون تصویب او توشیح: دغه قانون د ۱۳۹۶ کال د سلواغې د میاشتې پر ۱۷

گروپ د سوداګرۍ توانمنده چاپيريال د مشاورتي خدماتو له لارې د سوداګرۍ د چاپيريال ښه والې او د خصوصي سکتور د ستونزو حل په لاره کې افغانستان دولت ته لازمي مرستې برابر کړې ده. په همدې توګه مونږ د افغانستان دولت سره يوځای د اصلاحاتو د ګټو څخه د ښه درک د رامنځته کيدلو په موخه خپلو هڅو ته دوام ورکو.

د تجارتي قوانين او مقرراتو دوامداره ښه کيدل او د بالقوه پانګه اچونې د جذب لپاره په پاليسي ګانو کې د اصلاحاتو راوستل، داسې بنسټيز ګامونه ګڼل کېږي چې د پانګه والو او سوداګرو د ډاډ تر لاسه کولو او د اوږد مهاله اقتصادي ودې موخو ته د رسېدو لپاره له افغانستان سره مرسته کولای شي.

افغانستان د خصوصي سکتور د بالقوه ظرفيتونو او ابتکارونو پر مټ، چې وتوانېږي د مصرف کوونکو او متشبثينو د اړتياوو د پوره کېدو لپاره خدمات وړاندې او د ځوانانو لپاره د کار زمينه برابره کړي، کولای شي چې د ټولو افغانانو لپاره د يوه سوله ييز او سوکاله هېواد په لور ګام پورته کړي. □

منبع:

1. <https://blogs.worldbank.org/endpovertyinsouthasia/ps/node/1547>

فرصتونو څخه برخمن شي.

د افغانستان د اقتصادي ودې پر وړاندې لا هم ډيرې ستونزې او خنډونه موجود دي. په افغانستان کې د کار په شرايطو د وړ کسانو نيمایي نفوس (۵۵ سلنه) د کار په بازار کې شامل دي، چې له هغې څخه يوازې دريمه حصه يې يوه مشخصه دنده او معاش لري. د رسمي دندو بازار د هغه ۴۰۰ زره کسيزه افغان کاري ځواک د جذب په برخه کې سترو ننگونو سره مخ دي، کوم چې هر کال د کاري ځواک په شمېر کې زياتېږي.

د نا امنيو له ډېرېدني سره سم د کورني بيخايه شويو وګړو او هېواد ته د راستنېدونکو کډوالو د راتګ سره سم، ورځ تر بلې د خدماتو پر وړاندې کوونکو بنسټونو باندې فشار زياتېږي، چې دغه وضعيت په کوربه سيمو کې د کورنيو بيخايه شويو او ځايي خلکو ترمنځ اقتصادي او کاري فرصتونو ته د رسېدو لپاره د سيالي ډګر پراخ کړی.

خصوصي سکتور د ورستيو لاسته راوړنو سره سره، لا هم له ډېرو ستونزو سره مخ دی. د قوانينو او مقرراتي ستونزو سرپرېره، په اداري بهيرونو او اداري لوايحو کې د وخت ضايع کېدل لا هم د يو ستر خنډ په توګه د هغه افغانانو پر وړاندې بلل کېږي، کوم چې غواړي د کسب او کار د پيل لپاره پانګه اچونه وکړي.

د متحده ايالاتو د پراختيايي همکاريو ادارې په مالي مرسته د نړيوال بانک

نېټه توشيح شوی چې د کوچنيو پانګه اچونکو او د شرکتونو د حقوقي جوړوښت د تقويې لامل ګرځېدلی.

- د افلاس او دېوالي کېدو يا ورشکستګۍ د نوي قانون تصويب او توشيح: دغه قانون د ورشکستګۍ د حل او د ورشکسته شرکتونو د بيا منسجم کولو په برخه کې آسانتياوې برابروي، او پور ورکوونکو مالي بنسټونو ته د شرکت د انحلال په جريان کې د هغوې د پورونو د بيرته ترلاسه کېدو په هکله، اطمينان ورکوي.

- پورونو ته لاسرسی: د افلاس او ورشکستګۍ قانون متشبثينو ته پور ترلاسه کولو د آسانه لاسرسي په خاطر آسانتياوې رامنځته کړې. دغه قانون مالي پور ورکوونکو ته د شرکتونو د انحلال په صورت کې د قرضې د مبلغ د بيرته حصول په خاطر مطلوب شرايط وړاند وينه کړي چې په دې ډول د هغوې ملاتړ ته لومړيتوب ورکول کېږي.

ټولنيزې سوکالی او د خلکو د ډاډ بيرته ترلاسه کول، د افغانستان د ملي سولې او پراختيا د چوکاټ دوه مهم بنسټونه بلل کېږي. د تجارت د ترسراوي په برخه کې د اصلاحاتو بهير له افغانستان سره مرسته کوي، ترڅو يادو موخه ته لاسرسی ومومي او په دې ډول به ټول افغانان په انډوليزه توګه له اقتصادي

نقش آمار و ارقام در تصميم گيري ها

اوليه و سواد آماری است. در اینجا مفهوم از توانایی اولیه، ماهر بودن فورمول بندی نیست، بلکه منظور توانایی در اینجا عبارت از برقراری ارتباط صحیح بین اطلاعات موجود در آن است، آمار همیشه به بیان ساده یک داستان یا یک قضیه کمک می کند.

این آمارها عموماً به شیوه های مختلف مانند جدول، گراف، نقشه، انواع مختلف میزان ها، درصد، نرخ، تفاوت میانه، میانگین، تفاوت میان داده های اصلی، داده های فصلی، تفاوت میان آمار گیری و سرشماری و ... ارائه می گردند و به کمک آن می توان مشاهدات یا نتایج اندازه گیری های مربوط به حوادث مختلف را مورد بحث و بررسی قرار داده و قوانینی را که این حوادث از آنها پیروی می کنند، معلوم کرد و به تعقیب آن تصمیم نهایی خود را اتخاذ کرد.

تجربه به ما نشان داده که در هر جامعه که اطلاعات آماری وجود ندارد، کمترین کاری با نظم و دسپلین انجام گرفته است. به همین لحاظ میزان تصمیم بهینه در جوامع پیشرفته بستگی به در اختیار داشتن آمار و اطلاعات صحیح و به هنگام می باشد. ما در هنگامی در جهت تأمین منافع ملی خود قادر به برنامه ریزی می باشیم که آمار و اطلاعات دقیق در دسترس داشته باشیم. □

عبدالحفیظ شاهین

گرفته شده از: <http://cso.gov.af> / اداره

احصائیه مرکزی جمهوری افغانستان /

دیدگاه ها، ماموریت و اهداف

آمار و ارقام حقیقت های همه جانبه را در خدمت ما قرار می دهد و ما به کمک آن می توانیم به واقعیت های زنده گی خود، اطراف خود و تمام جهان دسترسی حاصل نمائیم. این امر ما را قادر می سازد تا دقیق ترین دانش را در تصمیم گیری های خود داشته باشیم.

تهیه آمار درست، دقیق و معتبر ما و جامعه ما را قدرتمند ساخته و پایه های اصلی برای تصمیم گیری های کلان مانند تعیین محدوده انتخاباتی، ثبت احوال نفوس، انکشاف روستاها و ... کمک نموده و به یاری آن صاحبان کسب و کار نیز می توانند بازار های کسب و کارشان را ارزیابی نموده و آنرا گسترش دهند.

در جامعه سرشار از اطلاعات امروزی، موجودیت آمار دقیق یک مزیت است، زیرا به کمک آن می توانیم با اقتدار، دقت و درستی وارد مباحث و مراحل تصمیم گیری های موجود و بعدی شویم.

استفاده از آمار برای اکثریت مردم در زنده گی شان خوش آیند نمی باشد. آنها به نسبت پیچیده بودن آمار از آن فراری هستند، اکثریت آنها نمی دانند که بخاطر پیدا نموده اطلاعات در مورد آمار مورد نیاز شان به کجا مراجعه کنند. آنها بیشتر اوقات نسبت به توانایی خود در مورد ارقام اعتماد نداشته و کار آن را متعلق به یک متخصص ریاضی می دانند.

کار با اعداد و ارقام به معنی داشتن توانایی

کلمه آمار (Statistics) از کلمه (State) به معنی دولت گرفته شده است، این کلمه در گذشته ها نزد دولت ها به منظور اطلاعات و آمار بخاطر گرفتن مالیات و سرباز گیری مورد استفاده قرار می گرفت. تمام اطلاعاتی که بصورت عدد از موضوعات مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در جداول با تعریف خاص طبقه بندی میگردد، اطلاعات آماری و یا آمار گفته می شود که تجزیه، تحلیل و استنتاج آماری را مورد بحث قرار داده و به کمک آن می توان مشاهدات یا نتایج اندازه گیری ها مربوط به حوادث مختلف را مورد مطالعه و بررسی قرار داد و قوانینی را که این حوادث از آن پیروی می نماید، معلوم کرد.

سالها قبل اچ جی ولز یکی از دانشمندان شهیر گفته است " روزی فرا خواهد رسید که دانستن آمار و ارقام مانند خواندن و نوشتن برای ما یک امر ضروری پنداشته شود." حالا آن روز فرا رسیده است که ما روزانه در تمام کار های یومیه خود هر لحظه به آمار و ارقام مانند خرید و فروش اشیاء مورد ضرورت شبانه روزی، مقدار لوازم پخت و پز، تعداد مهمان، تعداد مسافران تعداد موبیل و فرنیچر در داخل خانه، تعداد آمار طلاق، تعداد موارد ترافیکی، شماره موبایل، تعداد بانکها، تعداد خدمات بانکی، تعداد کارمندان دولت و ... بر میخوریم که داستان های جدید و جالب را در بخش های مختلف برای ما یاد دهانی می نماید.

**پول افغانی نشانه افتخار،
اقتدار و هویت ملی ماست!**

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال دوازدهم شماره ۱۳۷، عقرب ۱۳۹۷

